

In anno primo Cyri. *Beda.* Sicut cyrus destructo chaldeorum imperio populum dei liberavit et in patriam remisit et templum in hierosolymis reedificari precepit et hoc edictum etiam per literas manifestavit. ita christus destructo dyaboli regno electos suos qui erant dispersi ab eius tyrannide in ecclesiam congregavit que in presenti iustificata et fide pacem habet ad deum per ipsum et ad visionem perpetue pacis festinat. hieusales qui ipse visio pacis dicitur. Templum quoque in celum restaurari facit cum illos qui insidiosi dyaboli fides providerant ad salutem reducere: habitatio sua dignos efficit scripturas etiam sacras et sanctas per uniuersum mundum mittit: quibus fidem sui nominis et spem salutis cunctis qui ad regnum suum pertinent. i. electis predicat.

Et ipse premit edictum ei do. *Beda.* Domus vel templum dei in scripturis sanctis uniuersis doctorum et tota simul ecclesia solz appellari quia in cordibus se credentium et sperantium diligentibus habitare conuenit. unde si quis diligit me serm. ser. 7. p. m. d. e. 7. ad e. v. 22. Unde et ipse apostolus ait. Templum dei sanctum est quod estis vos. Et alibi. Christus vero in domo sua tanquam filius que domus sumus nos etc. In figuram huius domus vel templi spiritualis salomon fecit templum in hierusalem domino. Interpretatur enim pacificus figuram eum de quo dicitur. Multiplicabitur eius imperium et pax non erit finis. de quo apostolus ait. Et ueniens euangelizauit pacem uobis qui longe fuistis et pacem his qui prope etc. Vero templum septem annis edificauit octauo autem consummavit et dedicauit. significat quod toto tempore huius seculi (quod septem diebus circuit) ecclesiam dominus collectis ad edificium celeste fidelibus construit et in uita futura apparente resurrectionis gloria ad integrum perficit et in gaudium uite immortalis in eterna uisione sue claritate instollit. quod enim ipse octaua die. i. post septimam sabbati resurrexit. recte octonario numero tempus etiam nostre resurrectionis exprimitur. Quod autem sequente quedam templi edificia uetustate solui cesserunt sed instantia regum et sacerdotum instaurata sunt: significat quod quotidianos erratus fidelium de quibus dicitur. Septies cadit iustus et resurgit qui quotidianam temporum solertia per exempla vel exhortamenta precedentium iustorum quasi per sacerdotum et regum dei corriguntur industria. Reges enim et sacerdotes omnes perfecti uocantur cum sint membra summi regis et sacerdotis et se bene regere et corpora sua uidentem hostiam deo exhibere didicerint. Quod postea crescentibus malis templum ydolorum sordibus profanatum et tandem a chaldeis destructum et incensum est. significat grauiorem lapsum eorum qui per confessionem recte fidei et sacramentum baptismi ecclesie membris adunati. denuo fraude demonum a statu fidei deiecti et uiciorum flama sunt combusti. quod dirupto templo et urbe hierusalem ciues eius in babilonem transmigrati sed post septuaginta annos acta penitentia ad patriam (domino miserante) remissi rursus templum et urbem sanctam grandi labore restaurauerunt. significat eos qui decepti a dyabolo non solum fidei sinceritatem et integritatem boni operis perdunt sed etiam per acerbiter scelerum gentilibus et publicanis simulantur. unde. Sit tibi sicut ethnicus et publicanus quorum tamen aliqui per diuinam gratiam resipiscunt ad ecclesiam reuertuntur cum illustratio sancti spiritus compuncti precepta dei que reliquerant denuo audiunt et custodiunt. Septem namque sunt dona spiritus sancti. Decem uero preceptis summa diuine legis comprehenditur et decies septem septuaginta sunt. Unde bene qui per opera quiescit in babiloniam fuerant captiuati post septuaginta annos liberantur et domum dei et ciuitatem sanctam reedificant quia nonnulli qui per peccata sua a comunione ecclesie sepeati infidelium numero copulabant rursus per donum spiritus sancti bona opera exercent et sic consortium fidelium domus et ciuitatis dei de qua fuerant eiecti recipiunt. Notandum enim quod eadem penitentium ad ecclesiam reuersionem et domus domini post incendium reedificata et ciuitas restaurata et populus post captiuitatem in patriam remissus et uasa sancta relata denunciat. Sed quia esdas de his omnibus explicat libet de volumine aliqua spirituali sensu et ponere quo clarus fiat qualiter his qui penitentiam vel errorem perierant sit ad penitentiam redeundum quanta dei gratia in toto ipsorum conatu admissorum polenda impetranda uenia quod penitentes cum eis qui nuper ad fidem uenerant eandem christi domum edificent et pariter in futuro dedicationis illius sollempnia expectent.

Capitulum I. Anno primo

Et ipse premit edictum ei do. *Beda.* Domus vel templum dei in scripturis sanctis uniuersis doctorum et tota simul ecclesia solz appellari quia in cordibus se credentium et sperantium diligentibus habitare conuenit. unde si quis diligit me serm. ser. 7. p. m. d. e. 7. ad e. v. 22. Unde et ipse apostolus ait. Templum dei sanctum est quod estis vos. Et alibi. Christus vero in domo sua tanquam filius que domus sumus nos etc. In figuram huius domus vel templi spiritualis salomon fecit templum in hierusalem domino. Interpretatur enim pacificus figuram eum de quo dicitur. Multiplicabitur eius imperium et pax non erit finis. de quo apostolus ait. Et ueniens euangelizauit pacem uobis qui longe fuistis et pacem his qui prope etc. Vero templum septem annis edificauit octauo autem consummavit et dedicauit. significat quod toto tempore huius seculi (quod septem diebus circuit) ecclesiam dominus collectis ad edificium celeste fidelibus construit et in uita futura apparente resurrectionis gloria ad integrum perficit et in gaudium uite immortalis in eterna uisione sue claritate instollit. quod enim ipse octaua die. i. post septimam sabbati resurrexit. recte octonario numero tempus etiam nostre resurrectionis exprimitur. Quod autem sequente quedam templi edificia uetustate solui cesserunt sed instantia regum et sacerdotum instaurata sunt: significat quod quotidianos erratus fidelium de quibus dicitur. Septies cadit iustus et resurgit qui quotidianam temporum solertia per exempla vel exhortamenta precedentium iustorum quasi per sacerdotum et regum dei corriguntur industria. Reges enim et sacerdotes omnes perfecti uocantur cum sint membra summi regis et sacerdotis et se bene regere et corpora sua uidentem hostiam deo exhibere didicerint. Quod postea crescentibus malis templum ydolorum sordibus profanatum et tandem a chaldeis destructum et incensum est. significat grauiorem lapsum eorum qui per confessionem recte fidei et sacramentum baptismi ecclesie membris adunati. denuo fraude demonum a statu fidei deiecti et uiciorum flama sunt combusti. quod dirupto templo et urbe hierusalem ciues eius in babilonem transmigrati sed post septuaginta annos acta penitentia ad patriam (domino miserante) remissi rursus templum et urbem sanctam grandi labore restaurauerunt. significat eos qui decepti a dyabolo non solum fidei sinceritatem et integritatem boni operis perdunt sed etiam per acerbiter scelerum gentilibus et publicanis simulantur. unde. Sit tibi sicut ethnicus et publicanus quorum tamen aliqui per diuinam gratiam resipiscunt ad ecclesiam reuertuntur cum illustratio sancti spiritus compuncti precepta dei que reliquerant denuo audiunt et custodiunt. Septem namque sunt dona spiritus sancti. Decem uero preceptis summa diuine legis comprehenditur et decies septem septuaginta sunt. Unde bene qui per opera quiescit in babiloniam fuerant captiuati post septuaginta annos liberantur et domum dei et ciuitatem sanctam reedificant quia nonnulli qui per peccata sua a comunione ecclesie sepeati infidelium numero copulabant rursus per donum spiritus sancti bona opera exercent et sic consortium fidelium domus et ciuitatis dei de qua fuerant eiecti recipiunt. Notandum enim quod eadem penitentium ad ecclesiam reuersionem et domus domini post incendium reedificata et ciuitas restaurata et populus post captiuitatem in patriam remissus et uasa sancta relata denunciat. Sed quia esdas de his omnibus explicat libet de volumine aliqua spirituali sensu et ponere quo clarus fiat qualiter his qui penitentiam vel errorem perierant sit ad penitentiam redeundum quanta dei gratia in toto ipsorum conatu admissorum polenda impetranda uenia quod penitentes cum eis qui nuper ad fidem uenerant eandem christi domum edificent et pariter in futuro dedicationis illius sollempnia expectent.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificent domum domini dei in uobis de uniuerso populo eius. *Beda.* Magna in his uerbis fides regis magna daret pietas fides quibus quia populum israel pre ceteris dei esse intellexit. *Dieta.* quod nullo excepto oes qui uellent liberos in patriam redire permittit. *Fides.* quod eundem deum et habitare in celis et esse in hierusalem et cum singulis reuertentibus ascendere posse confessus est. *Pietas.* quod non corporum et loco prehensibilem sed spiritum et ubique presentem credidit. que ita hierosolymis et in templo habere locum confessus est ut si nullum eum celi regno presidere non dubitaret ita in celis regnare credidit: ut cum suis fidelibus esset in terra eorumque animos et manus ad salutaria dirigeret opera.

opari. vt vtroq; commodo in teplo dei quod est ecclesia partem merca- tur habere.

Et surrexerunt. Cyrus omnia precepit immo permisit in hierusalem ascendere et edificare domum domini. sed tantum de iuda et beniamin et tribu leui ascendere voluerunt. Nam decem tribus sub ieroboam rege a teplo dei et cultu pietatis sunt alienate: et id a regibus assiriorum fuerunt captiuitate. nec vnq; omnes vt perhibent in patria venisse. Sed iudas et beniamin et tri- bus leuitica ad quaz templi ministerium p- tinebat. q;uis peccata decem tribuum imita- rentur. nunqm hica- tionem vrbis et templi cerimonias deserebat.

Et vltima a chal- deis sunt capte et pri- me persis regnantib; redire permisse. quia. s. detribu iuda et leui- ca ortus est dñs nos- ter. Tribus quoq; be- niamin illis se religio- sa fide coniunxit. ma- xime. quia hierlem in eius sorte fuit. et ideo collate misericordie p- ticeps ee meruit.

Principes p. Principum enim pa- trum. i. magistrorum est opere et doctrina errantium metes i stu- dio boni operis edifi- care.

Scribe docti in re- gno celoꝝ. qui merita- lensulq; auditoru so- lenter examinautes di- iudicare noit que in quo gradu misterij ec- clesiastici promoueat

Et ascenderet. Quotidianis profes- sionibus velut quibus- dam gradibus ascen- dit ad summam vir- tutuꝝ que sunt in eter- ne pacis visione. pri- mi gradus sunt pro- priam vitam corrigere

Secundi de primoru eratib; laborare. Supremi post opera bona et do- ctrinam gaudia perpetue remuneratõis expectare.

Adiuuerunt ma- eozã. Man? edificatiõis socij qui edificare nequnt vatis pecunijs adiunant. cu seculares predicatoribus liberos suos vel fa- milia domino educandaz comittunt. vt qd per se nequeunt. p eos qui pos- sunt dño suꝝ deuotionis munus offerant.

In iumentis. Beda. id est tardioribus. sed ad leuẽ iugum euange- lij portandam mansuetis. Dant etiã pecora. humiles. s. spiritu et mites qui de substantia sua quasi de lacte et lana gratis pauperibus tribuunt. Dant et substantiam et supellectilem variam cum multiplicarijs operuz florib; insignes viros vel feminas parentes vel domesticos. doctoribus pmedant. per quos domino consecrentur. et proficiant in edificandam dom? domini. Sunt enim pleriq; naturali dono casti. patientes. modesti. libe- rales. iusticie et sapientie amatores. orationibus et elemosinis sicut come- lins instantes. et legem non habentes. que legis sunt faciunt. Hi cu san- ctis predicatoribus in christo renascuntur. vel in fide confirmandi offeran- tur. quasi supellectilia ad edificandam domum domini principibus po- trum tribuuntur.

Protulit vasa. Beda. Diuersa vasoru species fidelium personas diuersas vel orationes significat. In apocalipsi legitur viginti quattuor- seiores hic pbylas aureas plenas odoramentorum. que sunt oratões san- ctõꝝ. pbyale em sunt vasa patula et lucida. et significat simpliciuꝝ corda

de quacũq; s. professione. eum viri de loco suo. argeto et au- ro et substãtia et pecoribus excep- to quod voluntarie offerunt tem- plo dei quod est in hierusalem.

Et surrexerunt principes patruz de iuda et beniamin et sacerdotef et leuiteꝝ et omnis cuius suscitauit deus spiritu vt ascenderet ad edi- ficandum templum domini quod erat in hierusalẽ. Uniuersiq; qui erant i circumitu adiuuerunt ma- nus eorum in vasis argenteis et aureis. in substantia et iumentis. in supellectili. exceptis his q spon- te obtulerat. Rex quoq; cyꝝ pro-

tulit vasa templi domini que tulerat nabuchodonosor rex babilonis in babilonem. et reuersi sunt i

terram iherusalem. Et edificauit cyꝝ templum domini. et reuersi sunt i

terram iherusalem. Et edificauit cyꝝ templum domini. et reuersi sunt i

terram iherusalem. Et edificauit cyꝝ templum domini. et reuersi sunt i

terram iherusalem. Et edificauit cyꝝ templum domini. et reuersi sunt i

terram iherusalem. Et edificauit cyꝝ templum domini. et reuersi sunt i

terram iherusalem. Et edificauit cyꝝ templum domini. et reuersi sunt i

terram iherusalem. Et edificauit cyꝝ templum domini. et reuersi sunt i

terram iherusalem. Et edificauit cyꝝ templum domini. et reuersi sunt i

terram iherusalem. Et edificauit cyꝝ templum domini. et reuersi sunt i

terram iherusalem. Et edificauit cyꝝ templum domini. et reuersi sunt i

terram iherusalem. Et edificauit cyꝝ templum domini. et reuersi sunt i

q; nihil subdole cogitatis habent. s. ea q in corde tenent pura pferunt lingua. Talibus ergo aromata. i. acceptabiles deo orationes inesse refe- runtur. Cultri quibus utebantur ad incidendos. vel diuidendos ratõ- ne congrua artus victimaz. vt omnibus ratõ distinctis pars i altari con- sumeretur. pars sacerdotibus. pars leuitis. pars offerentibus daretur. il- los significat. qui discretõnem hnt. qui perfecte noit discernere sacri- ficio salutari quod e christus. que omnibus sint dicenda. que perfectiori- bus. que humane co- gnitõis modum exce- dentia igni spissanti tribueda. Sciphi au- rei qui maiori sapien- tie splendore rutilat. Argentei vero qui do- cendi venustate ruti- li que nouerunt pla- nius exponunt. quos distinguens apostol? ait. Alijs per spirituꝝ datur sermo sapien- tie. alijs sermo sciẽtie. Sim eundem spirituꝝ. Quia autem numer? va- sora et spẽaliter singu- loru et i summa genera- liter oim memoratur: significat q; dñs sum- ma electõru suoru. nõ solũ eoz q in fidei mĩ- dicia penerat. s. etiaz eoz q relapsẽdo ad fidem redeunt. i libro gterne meõie scriptã p- tinet. i quoz figura apte subdit. Uniuer- sa tulit sasabasar zc.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

Et adnumeravit ea sasabasar principi iude. et hic est numer? eorum. Phiale auree triginta. Phiale argentee mille. Cultri vigintinoue cyphi aurei triginta. cyphi argen- tei secundi quadringenti decẽ. vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq; milia quadraginta. Uniuersa tulit sasabasar: cum his qui ascendebant de transmi- gratione babilonis in hierusalem.

per ciuitates i quibus
 comorabantur qui d
 captiuitate in hierley
 z indea venerat diuer
 se p orbem ecclesie ac
 cipi ex quibz vna ca
 tholica perficitur .i q
 bus quicunqz conserfan
 tur linguli se filios ca
 tholice ecclesie quasi
 cines hierlem profiten
 tur. **U**rebantur ante
 ante alios zorobabel
 et iesu duobz quozuz
 vnus de regia: alter d
 sacerdotali prosapia
 erat: qui vna veri re
 gis et summi sacerdo
 tis persona gerebant
Ipe solus est per que
 ad salute venim? .vñ
Demo venit ad piez
 nisi per me: qui singu
 los electorum vel per
 seipsum occulta inspi
 ratione vel per predi
 catores aperta erudi
 tione de confusione p
 sentis vite ad visioz
 pacis et cofessione di
 uine laudis: quasi ad
 iudeam et hierusalem
 de babilone colligit.
Visio aut pacis z co
 fessio i pñti inchoat: z
 i futuro pficitur.

Unusquisqz
 ci. s. Beda. **I**o vigi
 lanter scriptura disti
 nit de qua generatõe
 captiuoz soluti i pa
 triam redierint. vt ex
 eo admoneremur qñ
 ta certitudine summa
 electorum suoz in li
 bro vite dñi pñbatur:
 et velut i albo celi co
 signet quot anias qñ
 qz fideliu vel verbo vl
 exemplo puerteret p
 quibus certa mercede
 remuneret.

Numerus vi
 po. isra. **B.** **P**o
 pulum israel tribu in
 da et beniamin dicit
 et qñqz d alijs sbubz
 assyriorum qñda eua
 serāt man? sed cū his
 fuerāt a babilojs ca
 ptiuati. Deniqz nota
 dum. quia in ipsa se
 rie cathalogi. z magis
 vbi idem cathalog? i
 secunda parte libri. i.
 verbis neemieqz repeti
 tur. quindecim fere ci
 uitatū noia inserunt
 que (nisi fallor) in in
 da tm z beniamin in
 ueniuntur. vñ verifi
 mile ē populū israhel b

hierusalem z iudeam vnusquisqz
 in ciuitatez suam qui vnerunt cū
 zorobabel z iesua neemia saraia
 rahelaia mardochai belfan mes
^{sal. beguai}
 phar belguai reū baana. **N**ume
 rus virozū populi israel. **F**ilij pha
 res: duo milia centum septuagin
^{sal. idata}
 taduo. **F**ilij arethi: septingenti sep
^{sal. duo}
 tuagintaquinqz. **F**ilij gersaphatia
 trecenti septuaginta quinqz. **F**ilij
 saphatia: trecenti septuaginta duo.
Filij area: septingenti septuaginta
 quinqz. **F**ilij pheimoab filiozum
 iosue: octingenti et ioab duo milia
 octingenti duodecim. **F**ilij belā:
 mille ducenti quinquaginta quat
 tuor. **F**ilij zethua nongenti quadra
 gintaquinqz. **F**ilij zachai: septingē
 ti sexaginta. **F**ilij bani: sexcenti qua
 dragintaduo. **F**ilij bebai: sexcenti
 vigititres. **F**ilij azgad: mille ducē
 ti vigitiduo. **F**ilij adonicā: sexcenti
 sexaginta sex. **F**ilij beagui: duomilia
 qñqz ginta sex. **F**ilij adin: quadrin
 genti quinquaginta quattuor. **F**ilij
 ather qui erant ex ezechia nonagi
 taocto. **F**ilij bebai: trecenti vigin
 tres. **F**ilij ioza: centuz duodecim.
^{vel o}
Filij asem: ducenti vigititres. **F**i
^{al. nonaginta}
 lij gebbar: nongenti quinqz. **F**ilij
 bethlehem: centum vigititres.
^{sal. nepthe}
Uiri nephtupha: qui quaginta sex
Uiri anathot: centum vigititoc
 to. **F**ilij azmaueh qdragintaduo
Filij cariathiarim: cephira et be
 roth: septingenti quadraginta tres.
Filij rama z gabaa: sexcenti vigin
 tiunus. **U**iri machmas: centū vi
 ginti duo. **U**iri bethel et chai: du
 centi vigititres. **F**ilij nebo quin
 quagintaduo. **F**ilij megbis: centū
 quinquaginta sex. **F**ilij belam alte

rius: mille ducenti quinquaginta
 quattuor. **F**ilij arim: trecenti vi
^{sal. sexcenti}
 ginti. **F**ilij lodadin z ono septingē
 ti vigitiquinqz. **F**ilij hiericho: tre
 centi quadragintaquinqz. **F**ilij se
^{sal. idata}
 naa: tria milia sexcenti triginta. **S**a
 cerdotes. **F**ilij iadaia in domo ie
 sue: nongenti septuaginta tres. **F**i
 lij emmer: mille quinquagintaduo.
Filij pheflur: mille ducenti qpra
 ginta septem. **F**ilij arim: mille de
 cem et septem. **L**euite. **F**ilij iesue z
^{sal. odema}
 cedmibel filiozum odeniē: septua
^{sal. tres}
 ginta quattuor. **L**antozes. **F**ilij a
 saph: centum vigititoc. **F**ilij ia
 nitozum. **F**ilij sellum. **F**ilij ather. **F**i
 lij thelmon. **F**ilij accub. **F**ilij atthira
 filij sobai. vnuerfi: centum trigin
^{sal. isai al. ofai}
 tanouem. **N**athinnei. **F**ilij sia. **F**ilij
^{sal. isai al. sia}
 asupha. **F**ilij thebbaoth. **F**ilij ceros
^{sal. isai al. sia}
 filij ysaa. **F**ilij phadon. **F**ilij lebana
^{sal. agaba al. abaga}
 filij azaba. **F**ilij accub. **F**ilij agab. **F**i
^{sal. rabaia}
 lij selmai. **F**ilij anan. **F**ilij gaddel. **F**i
^{sal. aza}
 lij gaer. **F**ilij raabia. **F**ilij rasin. **F**ilij
^{sal. o}
 nechoda. **F**ilij gazem. **F**ilij azec. **F**ilij
 phasga. **F**ilij beleg. **F**ilij asemaa. **F**ilij
 muniz. **F**ilij nephtusiz. **F**ilij bechue
^{sal. o}
 filij acupha. **F**ilij azur. **F**ilij bethuth
 filij maida. **F**ilij arsa. **F**ilij bercos.
 filij zizara. **F**ilij thema. **F**ilij nasia. **F**i
 lij athupha. **F**ilij seruozum salomo
^{sal. pb}
 nis: filij sothei: filij sophereth: filij
 phazuda: filij jala: filij dercon: filij
 geddel. **F**ilij saphata. **F**ilij athil. **F**ilij
 phocereth qui erant de asebaim.
 filij amim. **O**mnes nathinnei et
<sup>si hi erant auctores tēpli. qui reficiebant sarta te
 eta? si forte fuissent vxata. et restaurabāt de sacra
 pecunia.</sup>
 filij seruozum salomonis: trecenti
 nōagintaduo. **E**t hii q ascenderunt
 d thelmala thelarfa cherub z don
 z mer. et non potuerunt indicare
^{vel de}
 domum patrum suozum et semen

loco d' ipis maxime tri
 bubus vna cum sacr
 dotibus z leuitis qui
 inter eos souē habue
 rāt debere itelligi.

Nathinnei filij
 Beda. **N**athinnei q
 p sacerdotes leuitas
 cantozes et iquitozes
 in ordie describunt.
 ipi tunc fuere q nūci
 ecclesia subdyacoī vo
 cantur. obedientes of
 ficijs leuitarū. et obla
 tōes i templo suscipie
 tes i populo.

Des nathi. **E**
 Hoc loco etiaz fm lit
 terā gratia dei offen
 ditur. q etiaz in veteri
 testamto genles ad sa
 lutē recipiebatur. duz
 exposito cathalogo
 eoz. quos vaciter ad
 populū dei ptinere cō
 stabat. adiuncti sunt
 q vtz et isrl' an ex pro
 f. liti essent ignoraba
 tur. eozqz simul inter
 filios isrl' numerus ex
 ponitur. et si em lōga
 sepatōne patri suozū
 a tēplo vl populo dei
 qñ ad eū pertinerent
 indicare nequiverāt.
 qz tñ data generali li
 centia de captiuitate
 ascenderant: vt soij
 recipiebantur. gaude
 bant enim ceteri israhel
 litz eoz ob amorē cō
 munis fidei et religio
 nis habere quasi fra
 tres et notos. z si ori
 gine carnis minus co
 gnoscebant eos. **A**le
 gonice aut iter penite
 tes qui liberati a cap
 tinitate viciorum ad
 edificandam vel i sel
 i alijs domū dñi ascē
 dunt. **S**unt nonnul
 li qui plurimis granio
 ribz peccatis affrici. q
 a deo ab omni actu
 pietatis z castita. is. vi
 dentur alienati: vt ni
 bil proius bonitatis
 z religionis quā a do
 ctōribz acceperant. i eis
 remansisse videatur.
 nec pñt indicare vtz
 ex isrl' i. sancta ecclā
 fuerint generati. qz ta
 les peccādo facti sunt
 quasi nūquā ptinē
 rint ad spūm sanctuz.
 penitendo tñ corrigū
 tur z pueritūtur: ut nu
 mer? eoz iter veros il
 rabelitas i quibz dol
 ū ē pñbatur i cglis.

Esdas
 Beda. **E**sdas
 cantozes et iquitozes
 in ordie describunt.
 ipi tunc fuere q nūci
 ecclesia subdyacoī vo
 cantur. obedientes of
 ficijs leuitarū. et obla
 tōes i templo suscipie
 tes i populo.
 Hoc loco etiaz fm lit
 terā gratia dei offen
 ditur. q etiaz in veteri
 testamto genles ad sa
 lutē recipiebatur. duz
 exposito cathalogo
 eoz. quos vaciter ad
 populū dei ptinere cō
 stabat. adiuncti sunt
 q vtz et isrl' an ex pro
 f. liti essent ignoraba
 tur. eozqz simul inter
 filios isrl' numerus ex
 ponitur. et si em lōga
 sepatōne patri suozū
 a tēplo vl populo dei
 qñ ad eū pertinerent
 indicare nequiverāt.
 qz tñ data generali li
 centia de captiuitate
 ascenderant: vt soij
 recipiebantur. gaude
 bant enim ceteri israhel
 litz eoz ob amorē cō
 munis fidei et religio
 nis habere quasi fra
 tres et notos. z si ori
 gine carnis minus co
 gnoscebant eos. **A**le
 gonice aut iter penite
 tes qui liberati a cap
 tinitate viciorum ad
 edificandam vel i sel
 i alijs domū dñi ascē
 dunt. **S**unt nonnul
 li qui plurimis granio
 ribz peccatis affrici. q
 a deo ab omni actu
 pietatis z castita. is. vi
 dentur alienati: vt ni
 bil proius bonitatis
 z religionis quā a do
 ctōribz acceperant. i eis
 remansisse videatur.
 nec pñt indicare vtz
 ex isrl' i. sancta ecclā
 fuerint generati. qz ta
 les peccādo facti sunt
 quasi nūquā ptinē
 rint ad spūm sanctuz.
 penitendo tñ corrigū
 tur z pueritūtur: ut nu
 mer? eoz iter veros il
 rabelitas i quibz dol
 ū ē pñbatur i cglis.

Et de filiis sacerdotum. Beda. Eadem cautela filij transmigracionis erga sacerdotes agunt qua erga populum. Curabat enim vt distincte patefceret qui vere ad populum israel. vel ad genus sacerdotale pertinerent: qui aut suspecti aut certa p̄sclitorum. i. aduenarū essent stirpe p̄creati. Sacerdotes ergo suspectos ab altaris mouerūt officio vsq̄ ad certum eorum origo claresceret. sed nichilominus in societate trāsmigratiū manimi se cum pace seruauerūt. **Distice aut querunt filij sacerdotū de captiuitate babilōica ascēdētes scripturā genealogie suę nec inuenientes de sacerdotio eijciuntur:** atq̄ ministri altaris in tāta flagicia vel nephāda dogmata decidūt: vt et si pernitendo ad salutē aīę redeant: non tamē digni sunt qui ad sacz graduz restituantur. **Et si enim inter fideles vitam expectent et nam. non tamē scripturā gradus sui quez repetere nequeunt in perfectos sacerdotes inueniant.**

Omnis mul. 22. Beda. Hi eos significat q̄ profectu emēdationis vite vicia superare. et virtutuz culmē ascēdere satagūt. nondū tamen sibi ad prouidendam viā regularis vite sufficiūt. sed eorum qui in ebriſto p̄ceſserunt industria coercentur 7 diriguntur.

Et in ipsis. B. Distice in templo vt populo dei sunt cantores qui maiore animi dulcedine celestia mandata custodiūt. 7 auditoribus suis crebris exhortationibus custodienda committunt. Bene autem cantoribus cantatice in guntur propter sermō. i. femineū in quo plurime reperuntur p̄sonę que nō solū vt uendo sed etiā predicando corda proximorū ad laudez sui creatoris accendūt. et quasi suauitate sue vocis adiunāt edificātes templū.

Muli eorū. Beda. Mulus ex asino et equa gignitur. mula ex equo et azina. Inter homines qui de captiuitate ascenderant etiam animalia quibus adiuuabantur describuntur. Et eorum sicut hominum numerus designatur. quia sunt multi in ecclesia vel sensu tardiores: vel etiam carnales: qui tamen magistris spiritalibus deuote obtēpāt. et ad portāda onera fraternę necessitatis doctum mētis inclināt. et cum ceteris electis d̄ p̄fusione dyabolice captiuitatis crepti: ad sup̄ne ciuitatis menia tendūt. quorum etiam numerus memoria dei integer cōseruatur. vñ. **Impfectum mem̄ u. o. r.** Et alibi. boies 7 in. sal. do.

Sponte obtule. B. Magnę deuotiōis indicium est non debitas tantum oblatōnes. id est lege p̄ceptas: sed etiā non scdm̄ p̄ceptum sed s̄m̄ consilium donaria sponte domino offerre. **Lege p̄ceptum est.** Diliges dominum deum tuum. et proximū tuum sicut teipsum. et cetera huiusmodi. **Voluntaria vero oblatio est.** Si vis perfectus esse: vade et vende omnia quez habes et da pauperibus. Sicut apostolus de virginibus. p̄ceptuz domini non habeo. consilium autem do. Recte ergo principes patrum ad construendum domū dei sponte offerunt. quia quo amplius. quiqz etiam a licitis abstinent. eo efficacius ecclesiam dei edificānt. cum qui exempla p̄fectōis eoz agnoscent. tanto magis p̄mittere illicita formidant: q̄n̄to eos negligētis vti considerant. **Scdm̄ vires suas.** Hęc est enim mensura

suam. vtrum ex israel essent filii da laia. filii thobia. filii nechoda: sexcenti quinquaginta duo. **Et de filiis sacerdotū. filii iobyā. filii acchol filii berzellay. qui accepit de filia b̄ berzellai galaadiditis vxorē. et vocatus est nomine eozuz. hi q̄s inuenerunt. et eieci sunt de sacerdotio. Et dixit atherſata eis vt nō comederent de sancto sanctorum donec surgeret sacerdos docuus atqz perfectus.** **Omnis multitudo quasi vir vnus quadraginta quinque milia trecenti sexaginta: exceptis seruis eozum et ancillis q̄ erant septem milia trecenti triginta septē.** **Et in ipsis cantatores et cantatrices ducenti.** **Equi eozum**

ra perfectōnis pro posse suo quemqz pro domino laborare. et statum ecclesie primo i se. deinde in proximis confirmare. Qui taliter conuersantur. recte principes patrum vocantur. quia perfectōnem vite et doctrine illis qui in ecclesia per sollicitudinis studium patres vocantur altius viuēdo p̄ncipantur.

Auri solidos. Beda. Aurum et argentū et vestes sacerdotales p̄ncipes patrum scdm̄ vires suas in impensas operum templi offerunt: cum viri sancti quidquid sapientie eloquentie et actionis bonę percipiunt bene viuēdo in edificatōnem fidelium conferunt. **Certū est pondus auri 7 argenti. certus numerus sacerdotium vestium. vt sciamus domini cogitationes et sermōes et actus nosse 7 digne remunerare.**

Notandum vero q̄tuz populo dei captiuitas profuit. Qui enim scdm̄ hieremias quattuor milia sexcenti captiuati sunt inter hostes multiplicati q̄n̄ quaginta fere milia viri in patriam rediit. et qui pauperes et serui fuerant. auro argēto. vestibus et seruis locupletati reuertuntur qui propter multitudinem fallorum deorum patriaz perdidērūt. nunc vnus veri dei fide gaudentes repatriant. ipam etiam fidem vnanimi deuotione colentes. vt q̄ p̄ diuersitate religionis diuerso nomine iuda et israel vocabantur. nūc pro vnitāte pietatis antiquo vocabulo oēs israel vocantur. **Cultum namqz pietatis que in terra sancta prophetis reclinanti**

bus et exempla iusticie demonstratibus spreuerunt. nūc in terra aliena hostibus ydolatrię seruitutibus dilexerunt. Quos em̄ libertas et copia i patria negligentes fecit ecclesiam mādatorū. eos seruitus et inopia. i. peregrinatione ad obsequium creatoris adduxit. **Humanū em̄ corpus opibus et libertate soluitur. erumnis quoqz et paupertate ad semetip̄z colligit.** **Ad ergo in populo illo semel factum est. hoc in oibus penitentibus quotidie fieri solet. dum qui per negligentiam in laqueos dyaboli ceciderunt: per industria penitentię diuinitus adiuti. resurgunt. et qui virtutuz operibus a dyabolo nudati de ecclesia recesserunt ad communionem illius maiori bus virtutibus exercitati redeunt. Quo em̄ graui se errasse meminerūt: eo ardenti boīs opibz insistūt.**

Dabitauerunt ergo sa. et le. Lenita a chaldeis captiuatus ciuitatem recipit: cum dyaconus virtutem perfectōnis quā a dyabolo seductus perdidit. domino donante reintegrat. **In babilone vero natus ciuitatem in iudeam veniens ingreditur. cum regeneratus in xpo. et bñ in stitutus i ecclesia acceptuz semel dyaconatum regulariter custodit.** Sicut em̄ ille per christi gratiam. quasi de chaldeę seruitute liberatus est. ita h̄ p̄ executionē bonorum in quibus p̄decessores eiusdē gradus p̄uersati sunt. velut ad menia pp̄ne virtutis i ciuitatis ascendunt.

Uniuersus israel. Beda. Uniuersum israel non decem tribus tantum dicit. que quondam vocabantur israel ad distinctōnem duarū que vocabantur iuda: sed omnes generaliter redeunt: siue de iuda et beniamin siue de alijs tribubus. Nam decem tribubus in assyrios trāslatas

et samaritis in terram eorum substitutis. quicquid remanserant reliquerunt et fregerunt simulacra. et in integro corde domino servire. et in templo sacrificare ceperunt. sicut scriptum est in paralipomenis. His ergo qui residui cum tribu iuda et beniamin. quibus sociati fuerant. captiuati sunt simulque reuerli in patriam et in ciuitates suas. quas vacuas cum agris et villis reppererunt. Non enim eas cum ipsi in babilone seruirent. sicut nec duarum tribuum terram quicquam colonus intrarat. Celebrauit enim terra sabbata sua cum diebus desolationis. Maior autem pars decem tribuum captiuata ab assurijs ultra medorum montes non redijt. nec si rediret ciuitates suas ingredi posset. quas possidere samaritis. de quibus si bi promittunt iudei quod regnate christo suo cum ceteris sue gentis hominibus sint in iudicia reuersuri in toto orbe regnaturi.

Allegorice. Sacerdotes leuite cantores ianitores et natbinnei. omnisque israel in ciuitatibus suis habitant. cum ministri altaris et doctores et plebs christiana in suis gradibus deo fideliter seruiunt. siue qui eodem gradu aliqui vicis fordidato vel perditio. per penitentiam correpti sunt. siue qui nup de regno dyaboli ad ecclesiam venientes. bonum sibi gradum acquisierunt. Suas enim ciuitates introierunt leuite vel filij israel. non solum que eas captiuati amiserant. sed etiam qui de captiuis geniti ad ipsas se perterna successione pertinere didicerant. Quicquid vero ita captiuati sunt ut nunquam reuersi alijs fundos suos possidendos relinquerent. illos significat qui sic peccando ab ecclesia discedunt ut nunquam resipiscant. et alij promissa sibi premia relinquunt. unde. Demor esto unde excideris et age penitentiam. et prima opera fac. sin autem venio tibi et mouebo candelabrum. et de loco tuo. Et alibi. Tene quod habes. ut nemo accipiat coronam tuam.

I

Amqz uenerat

mensis septimus: et erant

filij israel in ciuitatibus suis. Congregatus est ergo populus quasi

uir vnus in hierusalem: et surrexit

iosue filius iosedech et fratres eius

sacerdotes et zorobabel filius sa

lathiel et fratres eius. Et edificauerunt

altare dei israel: ut offer

rent

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

super altare eius. Et edificauerunt

so ponere gaudent. cum a postolis dicentes. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te etc. Quibus respondetur. Omnis qui reliquerit domum aut fratrem aut sororem etc. Hoc holocaustum in altari dei offerendum est. quia nisi in fide christi acceptum esse non potest. Multi enim philo sophi propria reliquerunt. et mundam ac pauperum vitam agentes holocaustum facere videbantur. sed hoc in altari dei non fecerunt. quia voluptates reliquunt. sed christum apud patrem aduocatum non habuerunt.

Bases suas

Beda. Corda. scilicet actuum ad suscipienda fidei sacramenta preceptis magistrorum. quali ferramenti sabbatorum preparata. Bene autem unum altare. sed plures sunt bases que hoc portant. quia vnus deus. vna fides. sed multa fidelium corda. vna veritatis regula instituta. quod si in equalem sinum collectione celestium sacramentorum onus portant. Qui aut minus instructi nec uia de ferentibus fidei sacramenta committit. quia

quia sine eo non placent mundo omnino rerum in eo holocaustum. sicut abrennantes. et christum sequentes. in seipsum uirtute et fortiter agentes. scriptum est in lege moysi. viri dei

collocauerunt autem altare dei super bases suas. Idcirco dicitur eos per circumitum populis terrarum. et obrulerunt super illud holocaustum domino mane et vespere. Fecerunt

si altare domini in terra sine basibus ponit. quia terrenis adhibentibus que sunt celestia tradit. unde. Neque accendunt lucernam. et ponunt eam sub modio. sed. sicut enim christus altare vocatur. quia ab iniuriantibus emendat. et vota orationum patri commendat. sic et lucerna. quia in testa humanitatis lumen posuit diuinitatis. Supponuntur autem bases altari. et lucerne candelabrum. cum fideles corda et corpora ad exercendum operando quod credunt. huili intentioe submitunt.

Et obrulerunt si hoc. Beda. Mane et vespere offerimus holocaustum domino super altare eius. cum stabilita in corde nostro fide ipsius integre deuotione bonis actibus operam damus. et hoc mane et vespere. cum scilicet meminimus incia salutiferę intentionis ab illo accepisse. et nisi per auxilium gratie eius inchoata perficere. Et ideo illi vota gratiarum in omnibus ardenti desiderio pie conuersationis offerimus. Itaque mane holocaustum facimus. cum pro accepto lumine spiritualis scientie deo vicem bene viuendi impendimus. Vespere vero. cum pro requie sempiterna quam in illo post opera bona speramus incessabili studio flagramus. Potest etiam ad litteram recte accipi nos mane et vespere offerre holocaustum. cum ira deo placere omni tempore curamus. ut diluculo surgentes non prius ad agenda humane fragilitatis necessaria procedamus. quam igne diuine caritatis inflammari. deuotis nos orationibus domino commendamus. unde. Mane oratio mea preueniet te. Similiter completis diei operibus ante deum somnum oculis nostris que locum domino in nobis orationis instantia consecremus. iuxta illud. Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu domini.

Feceruntque. Beda. Qui de babilone in hierusalem ascenderant ardentes implere omnia mandata domini. hanc solennitatem celebrare cupiebant singulis diebus septimanę que lex preceperat. impletę que nos spiritualiter implere conuenit. Egressi enim sumus de egipto per sanguinem agni ut veniamus ad terram promissionis cum sacramento diuine passionis baptisati graue iugum preuaricationis abiecerimus. ut in libertatem glorie filiorum dei adoptati regni celestis heredes simus. Manebamus autem in tabernaculis per desertum longo tempore cunctes donec veniremus ad patriam. cum in baptismo renunciantes sathane. quasi regi egipti. i. tenebrarum et omnibus pompis atque operibus seculi velut peregrinos viatores. in medio alterius vite que a domino speramus. ciues nos esse promissimus. In memoria huius spei promissionis septimo mense debemus in tabernaculis manere. et illustrante nos septiformi gratia spiritus sancti tota die mundum velut artem et extraneum deserere. et fixa intentioe ad inaccessibilia paradisi gaudia perferre. et hoc septem diebus. i. toto presentis vite tempore que tot diebus voluitur. Singulis quoque diebus huius ebdomadis holocaustum facere debemus et opus diei in die suo. oblationem. i. totam incensam in bis que proprie ad diuinum seruitium pertinent. ut orationes et ieiunia. opus vero diei in die suo in illis que ad fraterne dilectionis obsequium attinet. ut eleuanti panem. si. ienti potum. et huiusmodi ministrare. hoc nobis solennia tabernaculorum

Esdras... solennitatem tabernaculorum... sicut scriptum est... diebus singulis per... preceptum opus dei... post hoc holocaustum... calendis in viuere... rarius domini que... offerimus de quibus non... ludo dicitur. si res perfectas... a que de re. et alibi... erat. et in omnibus... tro offeratur mun...

mitice celebranda: paulus insinabat cum iter pdicandum scenofactorig arti vacabat faciebat em scenomata: vt peregrinum se esse doceret. et eos quos erudiebat peregrinari in hac vita in futuro aut patriam sperare. vnde. Dum sumus in corpore peregrinamur a dno. Et alibi. No habem? h manere civitate: h su inq.

Solennitatem. Que grece scenophegia. i. fixio tabernaculoru dicitur: que incipit xv. die mensis septimi. et durat septem dieb. in quibus precepit dominus populum in tabernaculo habitare. et quotidie legem scrutantes holocausta domino offerre. quia quondam in tabnaculis. s. morabantur in solitudine predicante lege moyses. et crebro sibi deo ap parente diu expectantes promissam requiem. vnde scz tati benefici gratia in obliuio ne veniret.

Per ordinem. Quia quidquid iordinate geritur: merito perfectio amittit. qz bono: regis iudicium diligit. Que enim in honorem summi regis agimus certi: necesse e discretione iudicij qn quantum sint agenda distinguamus.

In calendis. Scz incipit mensium in ortu luna. a quo semper hebrei mensis incipiebant: nullos menses exceptis lunariibus habentes. vnde pro calendis greci melius neomenias. id est. nouilunia vocant. Si autem menses propter dies. xxx. quibus implentur. significant plenitudines operum lucis. quando in fide sancte trinitatis decalogi precepta perficiuntur. Quid exordia mensium in quibus luna vt denuo luceat nuper a sole dicitur accendi nisi incipia designant bono operatōis. que donante conditoris gratia: quasi solis iusticie presentia percipimus. Ob cuius significationem diuine illustratōis. sine qua nihil boni inchoare vel perficere valeamus. Deus omnes calendis. id est. exordia mensium celebrari precepit. vnde. Canite in initio mensis tuba in insigni die solennitatis vestre. De ne autē dicitur. quia peracta festiuitate tabernaculo: filij transmigratōnis faciebant holocaustum iuge. Quia postqz animus semel huiusmodi perfecte abrenunciauerit. oportet vt totum se impendat obsequio diuine voluntatis.

Ab exordio. s. diuine inspiratōis qua humana conscientia immutatur. et voluptatibus neglectis in ea sola que domini sunt inardescit. sicut apostoli qui spiritu sancto inflammati: quasi holocaustum facti: oibus linguis predicabant magna lra dei. Vnde apud hebreos septimus mensis nouus annus vocatur. quia per spū sanctum fidelibus datur: vt nouum charitatis impleant mandatum. et canticum nouum i edificatōe domi dei reddant.

Notandum autem qz mense septimo congregatus est populus in hierusalem. et congregatis omnibus iosue et zorobabel cum fratribus suis altare edificasse. et a primo die septimi mensis holocaustum obtulisse referuntur. vnde colligitur hoc altare ex lapidibus impositis atissime copositum: non sicut olum de ligno fabricatum. et creis laminis cooperitū. No enim aliter etiam plurima fabricantium turba instante potuit vna die i cipi et perfici. et ad offerendum holocaustum preparari. In libro em machabeorum de lapidibus factum dicitur. Et acceperunt lapides integros fm legem. et edificauerunt altare nouum fm illud qd prius fuit.

Notandum qz initium quinte gratis sicut quattuor precedentium oblati domino holocaustis consecratur. In prima em protobomartir abel primus oim electorum de primogenitis ouium deo holocaustum obtulit. et ingressus nascentis seculi. primo hostijs pecorum: tandem proprio cruore dedicauit. Secunde etatis ortum noe oblati deo holocaustis de his que fuerant in archa consecrauit. Terciam gratem melchisedech et abraham. hic in pane et vino. ille proprio filio oblato sacrarunt. Quartā etatem dauid domino consecrauit. edificato altari in area orne hiebusci. et oblati deo holocaustis. quibus cum quem populum numerando offerunt.

Solennitatem tabernaculorum sicut scriptum est. et holocaustum diebus singulis per ordines scz preceptum opus dei in die suo. et post hec holocaustum iuge tam in calendis qz in vniuersis solennitatibus domini que erant consecrate. et in omnibus i quibus i vitro offerebatur munus domino.

derat: placaret vbi abraham perhibetur filium obtulisse. et post edificato a salomone templo: altare holocaustorum constat esse locatum. Quinte nunc gratis exordium iosue et zorobabel edificato ibidem altari. et oblati deo holocaustis: mox excusso captiuitatis iugo obtulerunt. et postea iugi holocausto dominū sibi placauerunt. Hec omnia in figura precesserunt eius qui in sexta grate hostia sue carnis totū mūdū redemit.

Dederunt. Beda. Qui de captiuitate liberati hierosolimam venerunt: facere templum disposuerunt. et postea fecerunt. sed prius posito altari: quotidiani holocaustis domino se comendauerunt. vt digne ipsum templū edificare mererentur. Qui ergo alios vult docere: prius seipsum doceat. ne ab apostolo audiatur. Qui ergo alium doces. teipsum non doces. vnde. Castigo corpus meum et in seruitutem redigone. f. e. a. zc. Recte ergo transmigratōis filij non alia sacrificia qz holocausta. id est. totalis incensas oblatōnes deo obtulisse referuntur. quia necesse e vt totum se bene viuēdo. et a licitis etia zcōtinendo creatori mancipet. qui male viuētes cupit ab illicitis docendo compescere.

Spūalis. s. illustratōis.
Primo die mensis septimi: ceperunt offerre holocaustum domino.
Porro templum dei nondum fū datum erat. Dederunt autem pe-

ribum quoqz et potum: et oleum sidonij tyrijsqz vt deferrerēt ligna

Potest etiam dici qz edificato altari holocausta offerant deo. s. non dum templum edificant: qui nuper conuersi: mox in diligendo deum toto corde ardescunt. vt tam inter perfectos numerari queant. et si nondum bona que cupiunt operadi vel perficendi tēpus vel facultatem accipiunt. vt abraham iam fide perfectus erat. cum nondū perfecisset opera. vnde. Credidit abraham deo et reputatum est ei ad iusticiā. Cū vero filius su per altare obtulit. quasi tēplo cōstructo pfectiora deo holocausta reddidit: Singuli em actus vel gressus pie deuotōis ordines sunt lapidū politorum. quibus in corde nostro dilectam deo habitationem pstruā.

Fundatio templi illos significat qui nuper conuersi locum preparant domino in se. vnde. Membra vīa tēplū ē spū sancti zc.

Lathomis. Distice. B. Lathomi sunt in constructōe domi dei qui corda proximorum docendo vel increpando instrunt. quos dūz firmiter iter alios cōsistere docent. quasi quadrado aptant. Quocumqz em verteris quadratum. stabit. et electorum mens dum inter aduersa vel pspira manet immota: quadratā sibi inesse virtutis figurā mōstrat. Vnde archa noe de lignis quadratis facta describitur. Rā eadem ecclēsiā quā templum de lapide factum. et archa de lignis compacta figurat. et tabernaculū de cortinis et tabul' ppositū.

Lementariis zc. Cemētarij sunt item pdicatores qui dum eos qz bonis operibus instrunt: copula charitatis ad inimicem neclunt. quasi quadratos politosqz lapides. ne ordinem cōpositōis referat cemēti itasione coniungunt. dicentes. Ante oīa autē mutuā in vobis pti. ca. ha. s. paul' sup oīa autē habete caritatē qd ē vincū pfectōis.

Sydonij tyrijsqz. Sydonij quoqz et tyrij predicatores representant qui hoīes in gloria quondam seculi sublimes et candidos securi sermonis dei. de statu primę conuersatōis deiiciunt. vt salubriter prostratos. et quasi ab humore corruptiuo ingeniti sensus excoctos. ab omni vicio rum tortitudine corrigāt. et in ornatum vel in munimentū ecclēsię erigūt. vnde in psal. qui inscribitur in consummatōe tabernaculi. vox domini cōfringentis cedros.

Sidonij ty. zc. Dant principes patrum iosue. s. et zorobabel et fratres sydonijs et tyrijs. cibum potum et oleum vt deferant ligna cedrina de libano ad mare ioppen cum doctoribus: vt predicare valeāt spiritualia carismata que in christo precesserunt emulāda commendant. Vel cum xp̄s qui in iosue et zorobabel signatur. verbi sui dona spūalia partitur. quibus intus illustrati fortiores efficiantur: ad debellandam supernorum iactantiam et stultam sapientiam. vnde. Parasti in conspec. m. m. ad e. q. t. m. In. i. o. c. m. Datur ergo pecunię lathomis. cemētarijs. et ligno zc. s. orib.

cibus potus et oleum. ut ad edificandum domum dei materia prepararetur. cum predicatoribus diuinitus gratia virtutum copia confertur. quibus adiuti ad corrigenda prauorum corda et perceptio bonorum aptanda sufficiunt.

Sydonis venatoribus qui vagos sensus retribus fidei christo capiunt. Unde faciam vos f. p. bo. Idem sunt angustiati. q. p. suram i. mun. do habet. q. quis p. fides. quia dominus viat mundu.

Ut deferrent li.

Deferant ligna excisa in mare non mergenda. sed per illud iop. pe que interpretatur pulcritudo perferenda cum doctores auditoribus ad fidem vocatis temptatōes occurras. sed fide superadas p. n. u. i. c. ut prius viciozum vel prauorum hominum ferri fructus tollantur. et sic ad pulchra virtutum menia portumq. perueniatur. vel ut prius dyabolo draconi. s. re gi omnium que sunt i. aquis. i. impiorum q. i. mari. i. seculi perturbationibus conuersantur renunciamus. post ad pulchritudinem fidei veniamus: qua sanctam trinitatem et

f. h. ec. est ciuitas maritima. xl. fere milibus a hierusalem remota.

Cedria s. libano ad mare i. yoppen iuxta quod p. ceperat cyrus rex perfarum eis. Anno autem secundo aduentus eorum ad templum dei in hierusalem: mense secundo ceperunt zorobabel filius salathi el: et iosue filius iosedech: et reliq. de fratrib. eorum sacerdotes et leuitē: et omnes qui venerant de captiuitate in hierusalem: et constituerunt leuitas a viginti annis et sup.

ynam deitatem qua dispensationem incarnationis xpi: ecclesie unitate peccatorum remissionem. et carnis resurrectionem confiteamur. unde petr. in hac ciuitate habitam suscitauit. quia in huius perfectione fidei et generalis ecclesie per baptismum a morte peccatorum suscitatur. et cum post baptismum morte peccati incurrimus. p. eandem penitendo reuiscimus. et p. reconciliatōne sacerdotu. eccie aggregamur.

Joppen. Unde. s. per terram ad opus templi deferrentur: sicut i. prima templi structura factum est. sed salomon regali potentia a rege hyraz que voluit facile obtinuit. hi aut. de captiuitate redeuntes. et regni potentiam nō habentes cūcta emebat.

Anno a. f. Beda. Cum supra dicatur q. septimo mense venerunt i. hierusalem. hic vero q. anno secundo aduentus eorum mense secundo opus templi inchoauerint. patet. quia septem mensibus lapides. cementu. ligna et cetera necessaria parauerunt. Octavo aut. incipiente mense operari ceperunt. Sed cū erāt menses anni primi et septimus sequentis. Distice autem septimus ad sabbatū pertinet: in quo dominus conditor mundi ab operibus suis. vel xps post passionem in sepulcro requieuit. Octo ad primam sabbati in quo resurrexit. septem ad spem nostri sabbati p. mortē. Octo respiciunt ad gaudiū nostre perpetue beatitudinis. Quia ergo omnis electorum operatō qui sunt domus dei per gratiam spūs incipit et p. ficatur. omnis respectu et intentōne future quietis et immortalitatis peragitur. recte structores tēpli a septimo mense oblati deo holocaustis. sup. tus edificatōni parare incipiunt: quibus septem mensibus paratis: octauo aggrediuntur opus. nec alius in preparatōne tāti operis ponitur numerus. q. ille qui septiforme gratiam spiritus. qua operantes adiuuam. vel quietem animarum. aut resurrectionem corporum. quā bene operantes speramus denunciat.

In hierusalem. Locum. s. templi quo templum edificare cupiebāt. Falluntur enim i. dei qui dicunt nunq. parietes templi. sed solum tectū a chaldeis fuisse subuersum. cum pateat esdra filiu transmigrationis templum fecisse a fundamentis.

Et oēs qui. Magna deuotio totius populi gaudebant enim se de captiuitate redisse. et q. n. tum superbe ciuitatis flagicia horrebāt: tantum hierusalem videre cupiebant decorem: quantum pbana abhomiabantur: tantum templum dei restaurari conabantur. Sic non solum episcopi et presb. plebem fidelium. id est dei domum debent edificare. sed etiaz populus de captiuitate viciozum ad visionem vere pacis vocatus: ministerium verbi ab his qui dicere nonerunt: debet exigere. qui. s. c. ministri verbi. i. leuitē a viginti annis et supra constituntur: quia tales sunt ad p. dicandum constituti: i. p. ferendi. qui decalogum non solū faciendo au-

ditōibus ostendant: sed etiam puritate et integritate cordis in cōspectu dei intemeratam custodiant.

A viginti annis. Non est dubitandum ibi statum ecclesie per spiritum sumere profectum. vbi et presules gradum suum rite custodientes populo magistros veritatis regulariter ordinant. et ipse populus ne a docendo cessent diligēter audiēdo et obtemperando p. pellunt. S. c. recordia nostrorum temporum maiores simul et minores ledit. hos a predicando

verbis: illos ab audiendo. vtrōsq. a faciēdo p. pediens. quia minus pensamus q. n. ta sit acerbitas demoniae captiuitatis. qua eruti sumus. vel quanta solennitas ad quam vocamur sup. ne hierusalem matris omnium nostrum: cuius iam pignus accepimus. Sed in tunc eximia patris opera quo amplius de animi nostri pusillanimitate p. fidamur.

pra ut vgerēt opus domini. **Stetitq. iosue et filij ei. et fratres ei. cedmiel et filij ei. et filij iuda q. si vir vnus ut instarent super eos q. faciebant opus in templo dei: filij enadab et filij eorum et fratres eorum leuite. Fundato igitur a ceterarijs templo domini: steterunt sacerdotes in ornatu suo cum tubis. et leuitē filij asaph in cimbalijs ut laudarent deū per manus dauid regis israel. Et concinebāt in him-**

Notandum vero et crebrius memorandū q. n. tum bonū. malum captiuitatis attulit. d. qua eruti. tanta omnes intentōne quanta nunq. antea celestibus obsequijs instant. S. c. et hodie m-

tis qui in pace negligenter vixerant. subito errasse et peccasse profuit. v. d. post casum penitendo erecti: vigilantius deo seruiunt. et qui pigri innocentia stabant et delides: post accidentem ruinam admoniti sunt solerti contra hostis insidias accincti. ut qui nec propriam vitam curando offenderant: post etiam fratreg. salutis curam gerant. Omnes ergo de captiuitate redeuntes curam templi restaurandi habent. sed maxime leuitē et filij iuda propter sacerdotalem simul et regiam ecclesie dignitatem: que p. cipue templum edificant. quia omnes qui corda fidelium docendo vel bene viuendo instruunt. ad corpus veri regis et sacerdotis. id est. christi pertinent. v. d. et autores operis. hic. s. d. sacerdotali tribu. zorobabel vero de tribu regia orti sunt.

Stetitq. iosue. Nō filius iosedech. s. sed vnus de leuitis a viginti annis et supra constitutis ad regendum opus. de quibus fuit cedmiel et filij enad. qui pariter iniuncto operi cum filijs et fratribus curas adhibuerunt. Supra etiam in cathalogo populi hi post sacerdotes primi leuitaz memorantur. vnde colligitur eos principes leuitarum illius temporis fuisse. Bene filij iuda in medio leuitarum ponuntur simul instaurādo templo dantes operam. et propter eundem pietatis consensum: quasi vnum fecisse dicuntur. h. ē cū imitandus ordo virtutis. ut eccliam omnes dicati deo grad. et p. nis deuotō populū p. se quisq. edificet.

Fundato igitur. Distice. Fundato a cementarijs templo domini stant sacerdotes in ornatu suo cū tubis. v. d. p. uersis ab errore peccatorib: et fundata in eis fide et dilectōne xpi p. gaudent ecclesiaz magistri. et seipos solertius bonis operibus ornantes tubis doctrine salutis sonāt. ut exemplo virtutum et suasioe verborū adiuent bona cepta eorum q. nuper penitendo ad gratiam christi puenere. vel alios docendo conuertere. Stāt et leuitē ut laudent deū in cimbalijs. cū scōi ordinis ministri ad in formatōne ncophitoz p. s. actibus suo conditori seruiunt. et h. in mutue caritatis dulcedine. Cimbala em. q. se vt resonēt iuicē tangunt: opa charitatis exprimūt: quibus se sancti alterutru exaltāt i. laudem. Laudant etiam p. manū dauid regis. cū opa xpi que p. carnē gessit: diligēter attēdit et imitantur q. n. tum possunt.

Steterūt sacer. in or. Magna oim personaz deuotio ostenditur cū fundato templo oēs iuxta gradum suum misericordiā dñi laudāt. Sacerdotes quidem sanctis vestibus ornati sicut adhuc stante templo p. suerant tubis psonātes et cor populi ad suauitatem supne laudis accendentes. leuitē in cimbal bene sonantibus himnos dño p. c. n. tēs. popul. p. n. i. clamore deū laudādo affectū cordis ostēdēs.

Et concinebāt in himnis. In organis. s. que ipse fecit. vel psalmis quos instituit. vel quia dauid i. collocatōe archē principē fecit ad p. fitēd

... et confessio...
... quoniam in...
... cordia eius super...
... quos populus vo...
... moe magno in lau...
... eo q. fundam eff...
... Purum etia de...
... leuitis et p. n. i. p...
... res qui viderant...
... cum fundamz eff...
... in oculis eorum fle...
... qua: et multi vocifer...
... ca et uabant vocem...
... quibus agnoscer...
... rie letantiam: et voc...
... puli. Comitem en...
... vociferabamur clam...
... vor audiebamur pro...

domino asaph et fratres eius: vt verba dierum testantur. de quo rursus dicitur quia filij eius sub manu ipsius erant prophetantes iuxta regem. Verito h cum filij asaph laudarent et confiterentur domino per manus dauid iuxta dispositone eius hoc fecisse intelligendi sunt.

Flebant. Scilicet cernentes qntu pauperies illius temporis a magna quondam salomonis potentia qua prius templu fundatu est distaret. et prius templum pro suis sceleribus nouerant esse destructu. cui nec magnitudine nec decorem equipare valebant. **De em ppheta dicit.** Erat gloria domus istius nouissime magis q primie: non ad magnitudinem v ornatum domus. sed ad rez ipsa pertinet. quia maioris miraculi et euidentis virtutis dei erat. q pauce captiuorum reliquie inimicis etiam resistebat. tantum op fecerunt. qz rex opulentissimus nullu omnino aduersarium habens. a3 adiutorio cyri regis dilectissimi. pnt voluit fecit. Item maior gloria nouissime domus qz primie: quia in priori domo cultores veteris testamenti legu et pphetarum scriptura popul predicabant. In secunda christus et apostoli gratiam noui testamenti et regni celestis introitum nunciat.

Beda. Flebant i edificatone templi spiritalis. fletus simul et leticia pncipibus nascitur. gaudet em doctores in salute penitentium: s lugent. qa vnqz penitenda comiserunt. Exultat ipi de salute qui penitentia a morte anime surrexerunt. **Lugent:** quia peccando perdidit. **Letantur** neophiti gratia redemptoris se collectos esse. **Dolent:** a3 humano genere in primo se perisse parente: et quasi corrupto ab hostibus dei templo scz statu corporis et anime immortalis in babilone. i. in confusionem presentis et ilij transimigrasse. **Beda** quia crescentibus bonoru pfectibus: crescit invidia malorum. nec inter augmenta piorum desunt temptamenta prauoru qui vel bonu fecte ostendendo vel aperte malum ingerendo sanctos ledere conentur. recte subiungitur. **Audierunt autem.**

nis et confessione domino qm bonus: quoniam in eternum misericordia eius super israel. Omnis quoq3 populus vociferabatur clamore magno in laudando dnm: eo q fundatum esset templu dñi. Durimi etia3 de sacerdotibus et leuitis et principes patru et seniores qui viderant templum prius cum fundatu esset: et hoc templu: in oculis eorum flebant voce magna: et multi vociferantes in leticia eleuabant vocem: nec poterat quisqua agnoscere vocem clamoris letantium: et vocem fletus populi. **Commixtum enim populus vociferabatur clamore magno: et vox audiebatur procul.**

Audierunt autem **C. III.**

Audierunt autem. Beda. Hostes iude et beniamin samaritas dicit q3 captiuatis decem tribubus rex assyriorum de diuersis gentiu populis in ciuitates eoru et terras transtulit: qui postea accepta dei leges et parte seruabant. nec minus simulacris quibus et ante seruiebant. hi quia veros dei cultores abominabantur pollicentur auxilium operis vt in societate recepti possent inferre dispendium. **Hi ergo falsos fratres.** i. hereticos et malos catholicos expriment. qui hostes iude. i. confessionis et laudis. quas ecclesia per fidem rectam et opationem recta et digna offert. et beniamin. i. filij dextere: dñi eos qui se audiant sepant a fidelibus: qui ad dexteram iudicis benedictionem et regnum eteruum percepturi sunt. **Dicant ergo.** Edificemus vobiscum: cum affectant heretici auctoritatem sibi predicandi inter catholicos tribui. pmittentes: se eandem cum eis recte fidei et operatōnis tenere castitatem: vt accepta potestate docendi i medio boni seminis: a quo paulus spermologus. i. seminueribus cognome accepit zizania interferant. **Intraverunt em terram filiorum israel.** non a ioseph i.

roduci. non hierosolimorum imperio subditi. sed a rege perfido. ab hoste. i. populi dei in terram eius adducti. non vt domino: sed regi aduersario seruiant. **Sic heretici et falsi catholici** cum pacem ecclesie viuendo puer se. vel docendo impugnet. a hierosolimoru regno sunt extranei. et ad gentium sortem magis pertinent quorum seruiunt ydolis. nec hiesu christo duce: sed dyabolo (que significat rex assur) sancte ecclesie fines introeunt. **Sic symo magus baptismum in ecclesia non pro sua salute accepit.** s vt

† Samarite. i. heretici mali. † Iudis et confessionis. † Catholici s populi ad dextram sessuritem. † Hostes. † Iude et beniamin:

quia filii captiuitatis edificaret te ecclesiam instruendo verbo vel exemplo. **plum domino deo israel. Et accedentes ad zozobabel et ad pncipales patrum: dixerunt eis. Edificemus vobiscum: quia ita vt vos querimus deum vestru. Ecce nos immolauimus victimas a debz assoraddan regis assur qui adduxit nos huc. Et dixit eis zozobabel et iosue et reliqui principes patrum israel. Non est nobis et vobis: vt edificemus domuz deo nostro: sed nos ipsi soli edificabimus domino deo nostro: sicut precepit nobis cyrus rex persarum. Factu s bene dicitur populus terre qui operarios virtutis turbare et opus celeste tempeat impedire. **est igitur vt populus terre impediret manus populi iude. et turbaret eos in edificando. Adduxerunt****

secreta ecclesie familia r? discuterz. qd exitu monstrauit. cum ecclesiam quam in persoa ficti fratris nequirit i persona apti hostis acerrime impugnant. **Non e no. et vo.** Non est hereticorum edificare ecclesia: a q sunt alieni. sed tantu eorum qui christo vero regi et sacerdoti adberentel: principel patrum vocari meruerunt et pro pia cura quam habet erga eos q christu videre desiderat. **Factu est aut.** Beda. Quotiens heretici non solum in ciuitatibus. sed etiam i prouincijs pernerse docendo vel etiam seniendo dogma confessionis vere impediebant vtinam nesciremus. **Quam vt de magistro gentium sileamul qui biennio vincit in cesarea ob persecutone iudeorum ab edificatō domum dei signa compescuit hereticoz insidij. Abanasi plures profugas anis Ambrosius in sua ciuitate obsessus. Dilarius in exilium relegatus. Eusebius martirium passus. plures i affrica episcopi liguis**

celis a prouincia sua electi. alij diuersis penis verati vel interempti domum dei quam edificauerant populis terre. i. hominibus sua querentibus non que hiesu christi pphanandam dimisere. donec tempore diuinitus p uiso sapientibus architectis regdificandz post captiuitatem eiusdem domus copia suppeteret.

Populi iude. Populum iuda. i. confitentem et glorificantem dicit eum qui integra mente domino edificare. i. ad voluntatem ei facienda et gloria querendam: omnium quos potest animos et ora conuertere qrit. **Adduxerunt.** B. Notanda distinctio verborum. quia consiliarios dicit dato precio conductos contra operatores templi vt destrueretur consiliuz eorum. sed non consiliu destructum vel opus est intermissum. donec scripta artaxerxis est epistola accusatois. ipso iubente prohibuerunt eos i brachio et robore. tunc em intermissum est opus. et non fiebat vsqz ad annuz secum dum darij regis persarum. **Unde colligitur.** quia toto tempore cyri opere incepto. qzuis segnius iusto instabant. Illo autem mortuo n consilijs prauis impediti: sed aperta impugnatoe ab opere sunt repulsi. **Quo enim audebant hostel cyro viuente qui opus fieri iusserat. aperte oblecta do: qzuis occulte suggerendo vel consiliando. edictis illius traire.** **Iustice autem heretici** pro oportunitate temporis in consilijs malignorum dogmatum nunc acerbiorz gladiorum pugna insequuntur. et aliqui suffragio gentium principum eam vexare non verentur. **Impediunt manus populi iude.** cum ecclesiam in membris infirmioribus ab operibus pie professionis retardant. destruere nituntur consiliu operadi. cu etiã a iol ab intentone bonz actōnis reuocare laborant. **Acusant eos apud reges**

cum principum terrarum contra ecclesiam proficia acquirunt. quod quantum noceat fidei: tepe arriane perfidie luce claris innotuit.

In regno autem. Beda. Hunc artaxersem qui epistolam accusatoris a samaritanis suscipiens venit hierusalem (et templum constructum) Josephus putat esse cambysen filium cyri: qui post patrem .xxx. annis imperio functum .viii. annis regnavit. et post eum magi vno anno regnantes: darium filium ydapsis habuerunt regni successores: anno cuius secundo quo templum edificare permittit. dixit apud sabbariam angelus pro populo interveniens: Domine exercituum usquequo non miseraberis hierusalem et urbem iuda quibus iratus es. Iste ias septuagesimus annus est et assuerus autem cui pariter epistola accusatoris dicitur missa. id fortasse an aliquid rescripserit: aut responderit tacetur. quia eodem anno quo regnare cepit decedens artaxerxi apicem regnandi et hunc curandi reliquit: vel contemporaneus erat artaxerxi: si quasi minoris potentie illum hunc tractare et de cetero permisit.

Beda. Artaxerxes cui suadetur et suadetur precepit ne hierusalem edificetur: quolibet gentiliu principu ecclesie inimicis persecutoribus significat. vel dyabolum omnium bonorum aduersarius. Iudges qui accusant apud regem viros ecclesiasticos. samaritani qui accusant hereticos. Quia progra sibi voce irles civitate rebellis et pessima vocat. tale enim indicant catholicam unitatem quam impugnant. Reuera autem rebellis est et muros parietesque fidei recte lapidibus testimoniorum celestium aduersus tela impugnantium componit. de quibus dicit ysaias. Et occupabit salus muros tuos et portas tuas laudatio. Non est autem pessima dicenda nisi ab illis qui ab optima electione proprie sententie proflus sunt auersi. Inter que notandum quod eo tempore populus dei iudeorum cepit nomine ceteri qui ex tribu iuda maxime fuerunt hi qui de captivitate ascendentes hierosolimam vrbis menia et templum restaurauerunt: et euacuatam habitatore prouinciam denuo superatis hostibus qui proxima tenebant loca: possederunt.

Questiones. Quia nequeunt sufferre si regnum dyaboli conatur impugnare: timet bella parari in ecclesia: ne hereses et fallacie eorum cum dogma

quoque aduersus eos consiliatores ut destruerent consilium eorum omnibus diebus cyri regis persarum. et usque ad regnum darii regis persarum.

In regno autem assueri ipse est artaxerxes in principio regni eius scripserunt accusatorum aduersus habitatores iude et hierusalem. Et in diebus artaxerxis scripsit besel lam mitridates et thabeel et reliqui qui erant in consilio eorum ad artaxersem regem persarum. Epistola autem accusatoris scripta erat syriace: et legebatur sermone syro Reum beeltheem et samsai scriba scripserunt epistolas vnam de hierusalem artaxerxi regi huiusmodi. Reum beeltheem et samsai scriba et reliqui consiliatores eorum dynei et aphasarthei. terphalei. arphasei: hercuei: babiloni: susanachei: dyei et elamite: et ceteri de gentibus quas transtulit assennaphar magnus et gloriosus: et habitare eas fecit in ciuitatibus samarie: et in reliquis regionibus trans flumen in pace. Hoc est exemplar epistole quam miserunt ad eum. Artaxerxi regi serui tui viri qui sunt trans fluum: salutem dicunt. Notum sit regi: quia iudei qui ascendunt a te ad nos venerunt in hierusalem ciuitatem rebellis et pessimam: quam edificat extruunt

muros eius et parietes componentes. Nunc igitur notum sit regi: quod si ciuitas illa edificata fuerit et muri eius instaurati: tributum et vectigal et annuos redditus non dabit et usque ad reges hęc noxa pueniet

¶ Sal in palacio comedunt samaritani. cum heretici sapientie mundane sapientie et philosophie cum suauitate tribuunt et versutia dialectice instaurant.

Nos ergo memores salis quod in palacio comedimus. et quia lesiones regis videre nephas ducimus. Idcirco misimus et nunciu me regi ut recenseas in libris historiarum patrum tuorum: et inuenies scriptum in commentariis. et scies quoniam

¶ Ecclesia magni regis ciuitas. ¶ hereticus. s. et hostibus veritas.

urbis illa vrbis rebellis et nocens regibus et prouincijs. et bella concitantur in ea ex diebus antiquis: quod obrem et ciuitas illa destructa est

¶ Non veni mutere pacem sed gladium.

Nunciamus nos regi: quoniam si

¶ sper fidem et operatorem. ¶ de lapidibus vrbis. ciuitas illa edificata fuerit: et muri ipsius instaurati: possessionem transtulimus non habebis.

Uerbum misit rex ad reum beeltheem et samsai scribas. et ad reliquos qui erant in consilio eorum habitatores samarie et ceteris trans fluum: salutes dices et pacem. Accusationem quam misistis ad nos: manifeste lecta est coram me: et a me preceptum est. et recensuerunt: inuenerunt quod quoniam ciuitas illa a diebus antiquis aduersum reges rebellat:

te gentium debellatur. duce illo qui ait. Non veni pacem mittere sed gladium. Et iterum. Ignem veni mittere in terram. et gladium. s. verbi dei quo aduersarios sternat. ignem caritatis quo suorum corda accendens omnia contrarie secte arma et sacra comburat.

¶ Quia vrbis. et

Ipsi hostes iterum de ciuitate domi ostentur: quod si edificata fuerit post captiuitatem et muri de lapidibus vrbis. i. a. i. sanctis pro mundi supbia erecti tribus nephadē seruitutis ciues. i. electi malignis spiritibus. ultra peccando non dabit. immo tenebrarum principibus edificatio pietatis nocet. quod quotidie per lauacrum regenerationis regno dyaboli plures auferuntur qui inuiti et originali peccato corrupti generantur. qui non hosti indebita conditioni iustum seruitutis tributum reddunt. annuos redditus primicia rui et decimas suar. in choatōz et pfectōz bonoz do a q accepant bñ viuēdo et grās agēdo referūt.

¶ Trans flumē. et

Euphrate. s. i. tra que syria est qui bapm significat. quod vno de quatuor fluminibus paradisi qui totum orbem irrigat. sic quatuor euangeliste ab vno fonte vite. id est christo ispirati: consona voce cunctis gentibus lacuum salutis predicant. vel quod eufrates fingit interpretatur: quod congruit sacramento quo orbis abluitur et san-

ctificatur fracta aiaz tricesimū. sexagesimū. et ceterimū do gignit.

¶ Uerbum misit. Querit rex psa qui interpretatur temptat. possessionem transtulimus: cum antiquis hostis exaratis temptatōnū icuribus ecclesie fines irruere. et eos qui sacro fonte redēpti sunt subingere conatur. Iuuant eum samarite. cum heretici impugnatōes ecclesie. pro regno dyaboli militat: et dolentes dicunt: quod si ciuitas edificata fuerit et muri instaurati per fidem. et operatōes recte ille trans fluum. i. i. cordibus eorum qui baptizati sunt possessionem non habebit. Intelligunt enim etiam qui fide recta non intelligunt quod eandem mentem lux et tenebre. simul iniquitas et iusticia christi et beial possidere nequeunt.

¶ Patet sensus littere et allegorice. quod propheta. i. hostis antiquus libentissime fauet eis qui ecclesiam persequuntur: et prohibet edificari.

¶ Habitatores sa. Habitat hostes hierosolimorum in samaria que interpretatur custodia. non quod precepta fidei et veritatis custodiant qui

visioni vere pacis obstinate repugnat: sed quia custodiam virtutum pe-

tes se manere iactant: cum aduersus menia pacis p heresim pugnat. Itaq; exemplū. Beda. Patet ordo historię q; hostes populi dei primo opus scim persequendo impediabant: deinde consiliū rectę intentio nis eorum prauis consilijs dissipare temptabant: nec omnino ab opere re trahere valebāt: p̄uulgq; regali auxilio fulti autoritate publica obliſterēt quorum notāda in accusando fraudulencia qua eos qui domū dei edifi cabāt ciuitatē contra regnuz edificare que rebantur: et precipien te rege: ne ciuitas edifi caret: mor arrepta au toritate ne templum edificaretur restite runt: cūz nihil de con ſtructione templi detu liſſent: r̄ rex tantū pro hibuiſſet conſtrui a uiratem. C. V.

Prophetauerūt Beda. In libris eo r̄ū plenius scriptum ē quibus verbis fecor diam eozuz redargue rint qui negligentio res erāt erga opus tē pli: vel p̄miſſo dei au xilio ad operandum accenderint: qua etiā deuotione ad exhorta tōnem eorum zoro ba bel iohue et omnis po pulus se ad operan dum accingerint. Ag ge em̄ ita incipit. In anno ſecūdo darij re gis in vno die mensis p̄ſati: factum ē ver bus domini in manu agge p̄phete: dicens. Dic ad zorobabel fi lium ſalarthiel: et ad iohue fil iū iofedech zc. Et paulo poſt. Et ſci tavit dominus ſpi ritum zorobabel filij ſalarthiel ducis iuda et ſpiritum hieſu filij iofedech ſacerdoſq; ma gni: et ſpiritum reijq; ruz de omni populo: et igreſſi ſunt: et facie bant opus in domo domini zc. Zachari as autem ſic incipit. In menſe octauo i an no ſecundo darij regj factum eſt verbū dñi ad zachariam filium barachie filij addo prophetam zc. Ex quo apparet quomodo esdras zachariam filium addo nominet: quia ſc̄z nepos illius ſuit q; p̄pheta no bilis fuiſſe intelligitur: cuius zacharias in prophetis eximius iure fili⁹ di ceretur. Inter que notādū quanti ſpūs iſti p̄phete fuerint: vt contra tā ti regis edi. tum: et ſamaritanos et om̄es gentes p̄ circumitū edifica tōnem templi imped. etes iuberēt templū extrui. Zorobabel quoq; et hieſus z po pulus qui cū eis erat non minoris fuiſſe: fidei probantur qui p̄phetas iubentes magi audierūt q; p̄hibētis regis imperium.

Zorobabel: ortus i babilone vel mgr̄ babilonis: quia ibi iuxta by ſtoriam natus eſt cum eſſet de ſtirpe dauid in berbleem nati: hic ſignificat chriſtum: qui vt mundum a confuſione errorum libera ret in babilone: id eſt in confuſione mūdi ori r̄ conuerſari dignatus eſt. Qui etiāz recte ba bilonis magiſter dicitur: non q; ea que babilonis. i. mundi ſunt doceat: ſed quos babiloniorum iugo preſſos inuenit: ad gratiā libertatis erudit

z ſeditiones et p̄ſelia concitantur in ea. Nam et reges fortiffimi fue runt in hieruſalem qui et domi nati ſunt omni regioni que trans fluuiū eſt. Tributuz quoq; z vecti gal z reddituz accipiebant. Nūc ergo audite ſententiā. Prohibea tis viros illos vt vrb̄ illa nō edi ficetur: donec ſi forte a me iuſſum fuerit. Videte ne neg'igenter hoc impleatis: z paulatim creſcat ma lum cōtra reges. Itaq; exemplum edicti artaxerſis regis lectum eſt coram reum beeltheem et ſa mſai ſcriba z conſiliarijs eozuz. Et abie runt feſtini in hieruſalez ad iude os: z prohibuerunt eos i brachio z robore. Tunc intermiſſa eſt op⁹ domus domini in hieruſalem: z n̄ fiebat vſq; ad annum ſecundū re gni darij regis perſarū.

C. V. **P**rophetaue runt autez aggeus p̄pheta et za charias filius addo p̄phetates ad iudeos qui erant in iuda z hie ruſalē et in nomine dei iſrael. Tūc

et eruditos ad patriam celestem perducit: cuius pater eſt ſa'athiel. i. peti tio mea deus: qui. ſ. in pſalmo dicit. P̄ete a me z da. t. g. b. t. zc. vniſquif q; etiā cum deum inuocans non aliud querit q; ipſum: poteſt enim ſa' lathiel vocare.

Et iohue. B. Iohue vel hieſus interpretatur ſaluator. Iofedech dñs iuſtus: hic qui dicitur ſicut fili⁹ nūn xpm ſignificat: vterq; em̄ populum in terrā promiſſionis: ille de longo incolatu heremi: hic de longiore captiuitatis ſuatio iro dicit. Et verus hieſus electos ſuos ab omnibus ma lis emens ad ſuperni regni p̄miſſa gaudia inducit qui eſt fili⁹ iofedech: i. domini iuſti de quo dicit dñs iuſtus concidet ceruices pec catorum zc. In ipſo. B. P̄ litterę textus: quia cō fortaū verbis p̄phe tarum optimates iu dęrum nō potuerūt hoſtium inſeſtatōib; a ſancto opere p̄ſepe diri: a quo quieſcenti bus ad huc p̄phetis timore hoſtium ceſſa uerant: ſicut nūc i ec cleſia geritur: dum hi qui maligniorum ſpi rituum vel boīm inſi dijs retardati tardio res aliqñ ad opus bo num fuerunt: repente verbis doctorum vel diuinarum ſcriptura r̄ū corepti: nullis tēp tatōnū machinis poſ ſunt vinci: vel a p̄po ſito itentōis reuocari. Ad qd̄ reſpon di. Videtur qui hoc ſcripſit p̄ſens aſſuiſ ſe: cū esdras dicat ſcri pſiſſe qui non tūc hie roſolimis fuiſſe: ſ; m̄ to poſt regnāte artar xerſe illuc veniſſe repe ritur. Aut ergo tunc vere ibi fuit: z factu tē plo babiloniam redi it vt plures de filijs iſ rael in hieruſalem re ducerz: aut ſe edificā tibus iungit: qu alii ſu um ſit qd̄ erga fratres agit: vel qd̄ ipi agit: ſicut ap̄ſ ait. Nos q; viniſſus q; reſidui ſu

mus in aduentu domini n̄ preueniem⁹ e q; dor.

Exemplar epiſtole. Multum diſſimilis eſt hęc epiſtola illi qua z reum beeltheem et ſamſai ſcripſerunt artaxerſi. Illa em̄ accuſatōne hie ro ſolimitarum: ſ; laude nō ſolum gentis: ſed et dei omnipotentis plena eſt: illa inſidijs: hęc amicabilibus litteris ſcripta: quia illa a ſamaritis hoſti bus iudeoꝝ: hęc a duce regionis trans fluuiū: i. inferioris ſyrie z p̄beni cis et a ſocijs eius: q; nullas p̄tra iudeos inimicias domeſticas habuere: ſ; tantum regis a quo poteſtatem acceperant: volūtate exequi curabāt.

Samaritę qui primā ſcribentes eplam animos regis aduerſus ſtructo rel templi accenderunt hereticis comparantur: qui ecclēſiā itantuz ſeda pe ſte cōmaculant: vt etiāz etoſam gentilibus reddant: eozumq; furoręz et citant aduerſus illā. Dux autē ſyrie qui regem de opere dei non operādo inſtigat: ſed conſultandō interrogat: eos ſignificat qui adhuc i gētilitate poſiti: nec ſe credituros abiegant: ſi vram et iuſtam eſſe hęc diuinitatis

Scripturā intelligant. Deniq; audiens a senibus iudeorum cum rōnes reciderent nos sumus serui dei celi et terre et edificātes noluit impedire sed simplici animo quesivit vtrū cyrus templū edificari iusserit et darius hoc velit. Agnita autem voluntate vtriusq; regis diligenter ut opus citi perficeretur adiunt. Quē oīa illis conueniunt qui i gentili vita constituti pueratōz ecclesie vīsam repēte obstupescere. deinde rōne religionis audire et discere studēt. et tandē pgnoscentes q; hoc a deo celi et terre qui solus vere est deus originez sumpsit. sacrificijs et cōcant. et edificā inuare letantur.

Lapide ipolito Nono. s. quē impolitum reppererunt. sed poliēdo edificatio aptauerunt. Pā et si veterum lapidum q; in hieremiā dispersi fuerant i capite oīm platearum aliqui remanserunt. lapides noui erant poliēdi et quibus opus templi posset impleri. Quod mihi videmus in ecclesia fieri. cum non solum de his qui penitendo respiscunt. sed etiam de illis qui nuper ad fidem vocati i stitūtōe magistrorum quasi norma opificūz compositi. et in edificio cōgruo ordine sūt locati. edificatur. De veteribus quoq; et nouis lapidib; i. dūd; positis i ipolitis. tēplū edificatur. cum de vtroq; populo in deo. s. et gentili vna dūisti ecclesia colligitur. Alter enim iam dudum cognitōe et obseruantia legis velut politus erat. alter ydolatrie mancipat; nulla spūaliū architectorūz industria nullo pietatis cū de formitatem agrestis et terrenę mentis exuerat.

Et ligna. Beda. Ligna quę ad ornamentū vel munimentū templi ponuntur eandē sanctorū vitam i ornatu ecclesie quā et lapides designāt de quibus dicit. Exultabūt oīa ligna sil. c.

Tuc darius. zc. Beda. Iosephus nomen loci in quo hęc cyri littere

iudeam prouinciam ad domū dei magni quę edificat lapide ipolito et ligna ponuntur in parietibus: opusq; illd; diligenter extruitur et crescit in manibus eorum. Interrogauimus ergo senes illos. et ita diximus eis. Quis dedit vobis potestatem vt domum hanc edificaretis: et muros hos instauraretis? Sed et nomina eorum quęsiuimus ab eis vt renunciaremus tibi: scripsimusq; nomina eorum virozum qui sunt principes in eis. Quiscumodi autem sermonē responderunt nobis dicentes. Nos sumus serui dei celi et terre: et edificamus templū quod erat extructum ante hos annos multos: quōd rex israel magnus edificauerat et extruxerat. Postq; autē ad iracundiam prouocauerunt patres nostri deum celi. tradidit eos in manū nabuchodonosor regis babilonis chaldei: domū quoq; hanc destruxit et populum ei; transtulit in babilonem. Anno autē primo cyri regis. cyrus rex babilonis proposuit edictum vt domus dei edificaretur. Nam et vasa templi dei aurea et argētea quę nabuchodonosor tulerat de templo quod erat in hierusalem et asportauerat eā in templum babilonis protulit cyrus rex de templo babilonis: et data sūt sasabasar vocabulo: quęz et principem constituūt. dixitq; ei: Hęc vasa tolle et vade: et pone ea in templo quod est in hierusalem.

et dom; dei edificetur i loco suo. Tunc itaq; sasabasar ille venit: et posuit fundamenta templi dei in hierusalem. et ex eo tempore vsq; nunc edificatur et necdum completum est. Nunc ergo si videtur regi bonus. recenseat in bibliotheca regis quę est in babilone. vtrum nā a cyro rege iussus fuerit vt edificaretur domus dei in hierusalem. et voluntatez regis super hac remittat ad nos.

C. VI.
Tunc darius

rex pcepit et recēserūt i biblotheca librorum qui erāt repositi i babilone. et inuentus est in egbathanis quod est castz in medena prouincia: volumen vnū: talisq; scriptus i eo erat commentarius. Anno primo cyri regis: cyrus rex de creuit vt domus dei edificaretur. quę est in hierusalē in loco vbi immolant hostias: vt ponant fundamenta supportantia altitudinē cubitorum sexaginta. et latitudinem cubitorū sexaginta. ordines de lapidibus impolitīs tres. et sic ordines de lignis nouis. Sump; autem de domo regis dabūtur. Et vasa templi dei aurea et argētea q; nabuchodonosor tulerat de templo hierusalem. et attulerat ea i babilonem. reddantur et referantur in templum hierusalē in locum suum quęz et posita sunt in templo

Scriptura. cum palatium salomonis fabricaret: ita memorat. fecit et atrius maius rotūdū triū ordinū d lapidib; sectis h; vni; ordinis dolata cedio. necdō et i atrio dom; dñi iteriori et i portica domus.

Reddantur. Darius perfectas litteras auctoritate sua confirmat

sint inuente ita posuit. Et inuentus est in egbathanis constructa vrbē in regione medie codex. Porro alia translatio sic habet. In egbathana i edificio tutissimo regioi medorum. vnde videtur q; nomen medena non aliud q; medā significet.

Ut imponat. B. Nō ē nobis exponendum. quia neq; i priori tēpli edificatōe neq; in posteriori aliquid harum mensurarum vel huiusmodi operis inuenitur. vnde colligitur cyrum hoc de suo sensu protulisse et mensurā vel ordinem temporis vt sibi videbatur pgruū anotalse. Siquidē tēplū vt verba dierū narrant i mensura prima. i. intra muros interiores habebat sexaginta cubitos longitudinis. viginti latitudinis et altitudinis vt regūz historia scribit vsq; ad cenaculū cubitos. xxx. deinde alios. xxx. vsq; ad cenaculū superius quousq; altitudo porticum ascēdebat: vt ioseph; testat. deinde lx. vsq; ad summū tectū. i. sil. cxx. vt verba dierum docent. Nō autē dicit ordines ponendos de lapidibus impolitīs tres. et sic d; lignis nouis. cū oīe tēplū fuerit iterius cedio vestitū: nisi forte moris persarum erat sic templa facere variato opere: vt tū lapidum ordines essent p parietes. et quartus d; lignis fabricatis. et h; quoq; in tēplo hierosolimo fieri obē putant. An forte d; amio. sacerdotū itelligendū ē eum dixisse. q; circa templū in giro factus tres ordines habuerat lapidum politoz. et quartū lignoz cedūnozum. eratq; altitudibus vsq; ad pectus altum. aut de portica domus dñi quę erat ante faciē tēpli. d; qua

competens omnis iudiciorum aduersarios et templum in loco suo edificari iubet. 7c.

Nunc ergo thab. Significat artaxerxes qui domum dei et ciuitatem edificari iubet eos qui constructioni ecclesie sancte motis persecutoribus traduntur inter quas ecclesia maxime martiri victoria floruit. Dari? autem iam illis regum deuotionem qui agniti fidei christi in pietate non resistere sed suis decretis eam adiungere curabant et quibus multi interdicitur perfectionibus priorum seipsum cum subiectis populis eiusdem fidei sacramentis consecrari uoluerunt qui uobis bene conuenit quod darius adiungit. Et et a me preceptum est quod dicitur. Quis enim explicare ualeat quantum ecclesia liberalitate regum adiuuata sit et locupletata.

Ut de arca. Beda. De arca regis ad opus dei sumptus tribuantur. cum ex familiaria secularium principum aliqui ipsi facientibus ad fidem christi ueniunt qui uelut in arca regis erant eorum regalium archano uel consilio essent. Datur presbiteris et senioribus iudeorum in sumptibus operis templi dum magistris et ecclesie erudiendi mēbris aduocandi committuntur. Quasi fuit cassiodorus domus quondam senatoris repente ecclesie doctor qui dum in expositione psalmorum diligenter attendit quid ambrosius quid basilianus quid augustinus quid cyrilus quid iohannes quid ceteri sancti dixerunt edocuit se a senioribus iudeorum id esse contentum et laudantium deum probauit.

Titulos et ag. Beda. Hec animalia que munda sunt et frumentum et sal et uinum et oleum que secundum legem offeruntur in significatione bonorum hominum uel operum perfectorum. Et carismatum spiritualium sepe ponuntur que nunc iubente rege in holocaustum dei offeruntur cum fauentibus mundi principibus res sancte ecclesie crescant subditique eis populi in unam ueritatis fidem christo plebs aggregantur et quidquid boni naturalis quicquid diuinitas habuerit quidquid a uirga ecclesie salubre didicerit totum in diuinum cultum impedit.

Et spiritus. Quia tunc tantum uota offerentium accepta erunt cum sanctis catholicis pacis ritibus offeruntur que autem gentili sapientie heretica permixta sunt bona non sunt.

Orationes. Sed illud apostoli. Obsecro ergo primo omnium fieri obsecrationes et orationes postulationes gratiarumque actiones omnibus pro hominibus pro regibus et omnibus que sublimitate sunt.

Ame ergo po. Grauisima pena uoluit eum punire qui decretum mutaret damno. Et omnium que haberet et animę suę quam etiam ligno confectas longo cruciatu amitteret. Distice autem opera nostra lignis comparantur bona fructiferis pro uia autem salicibus et incendio dignis tollit quod lignum de domo eius quod holocaustis domini contradicit et erigitur.

dei. Nunc ergo thabane dux regionis que est trans flumen et starbuzannai et consiliarij uestri apbar sabei qui estis trans flumen procul recedite ab illis et dimittite fieri templum dei illud a duce iudeorum et a senioribus eorum et domus dei illa edificetur in loco suo. Et et a me preceptum est quid oportet fieri a presbiteris iudeorum illis ut edificetur domus dei scilicet ut de arca regis id est de tributis que dantur de regione trans flumen studiose sumptus dentur uiris illis ne impediatur opus. Quod si necesse fuerit et vitulos et agnos et hedos in holocaustum deo celi frumentum sal uinum et oleum secundum ritum facerdotum qui sunt in iherusalem detur eis per singulos dies ne sit in aliquo querimonia et offerant oblationes deo celi orenturque pro uita regis et filiorum eius. Ame ergo positum est decretum ut omnis homo qui hanc mutauerit

et ipse in eo configitur cum opera eorum que paci ecclesie repugnant offibus manifeste que sunt inutilia et peruersa patebant et ipsi in eis non uidebant gaudium sed mortis laqueum acquisisse probantur. Domus quoque talium publicatur a publico censu proscibitur cum corpora eorum cum qui bus in hac uita miserunt in resurrectione perpetuo punienda tormento seuis excoquebus immundis spiritibus in parte traduntur.

Deus autem. Decretum suum diuine potentie confirmari desiderat et ipse ut homo temporalis regno predestinat pro pace domus dei publica lege omnia que potest facit. Quod nunc quoque in ecclesia geritur cum terrene potestates ad fidem conuolunt per statum ecclesie publica edicta proponunt et hanc domino iuuante et inimicos debellante placidam pacem impie cupiunt. **Seniores autem.** Nunc quoque conueniunt ad fidem populis et aliqui hiis qui toris sunt fauentibus. Seniores iudeorum id est qui magisterio digni sunt ecclesie quot die uerbo et exemplo edificant et prosperantur quia et si dyabolus impugnet inuenit tamen sermo dei in quibus vincat et fugat aduersarij muros ueritatis extruat. **Iuxta prophetiam.** Predixerant enim quia si edificando templo insisteret mor donante domino et opus ipsius completum et uobis omnibus ab adarent. **Beda.** Nemo quod aggens dicit sub dario rege facta esse templi fundamenta estimet contrarium huic historie in qua scriptum est. Secundo anno cyri regis fundatum esse a cementarijs templum multum laudante deum et cogredite populo. Tunc enim ipsius templi fundatio descripta est. domus interioris cuius mensuras specialiter regum et paralipomenon historie refert. Nunc autem cum edificatione domus et porticum et gazophylatio rum que domum undique ambiabant fundata dicuntur edificata quorum in paralipomenon ita fit mentio. fecit et atrium sacerdotum et basilicam grandem et hostiam in basilica que tunc erat. In qua scilicet basilica templo circumposita populus ad orationem assistebat et custodes ac iatores templi per uices die ac nocte eunt abant hic palatium docet. Et aliqui generaliter cum ipso templo anumerant ut in euangelio ubi docet in templo domino mulierem in adultio sprebendam adduxerunt pharisaei et scribae quam nullo modo nisi in aliquo portico templi introducere poterunt. Alii qui sepe in libro noie gazophylatio per ecedia per porticum l'atrio per uisum. Qui statim in domino in anno domini.

Et artaxerse. Querit quomodo iubeat artaxerse dicat domum constructam cum statim subiungitur eam regnate ad huc dario fuisse completam et dicitur facta nisi forte credendum est etiam artaxerse misso auro et argento iussisse ubi si quid mihi edificatio ornatum templi uel uel completum proficeret. Nam edicta illius preter scriptum est quod rex cum principibus consiliarijs suis plurimum auri et argenti et uisum.

Mensis adar. Beda. Cuius tertia

foru miserit ad templum. **Et artaxerse.** Querit quomodo iubeat artaxerse dicat domum constructam cum statim subiungitur eam regnate ad huc dario fuisse completam et dicitur facta nisi forte credendum est etiam artaxerse misso auro et argento iussisse ubi si quid mihi edificatio ornatum templi uel uel completum proficeret. Nam edicta illius preter scriptum est quod rex cum principibus consiliarijs suis plurimum auri et argenti et uisum.

qui post darium regnauit. cuius tempore edas de babilonia iherusalem auertit.

rat. et ipse ut homo temporalis regno predestinat pro pace domus dei publica lege omnia que potest facit. Quod nunc quoque in ecclesia geritur cum terrene potestates ad fidem conuolunt per statum ecclesie publica edicta proponunt et hanc domino iuuante et inimicos debellante placidam pacem impie cupiunt.

Seniores autem. Nunc quoque conueniunt ad fidem populis et aliqui hiis qui toris sunt fauentibus. Seniores iudeorum id est qui magisterio digni sunt ecclesie quot die uerbo et exemplo edificant et prosperantur quia et si dyabolus impugnet inuenit tamen sermo dei in quibus vincat et fugat aduersarij muros ueritatis extruat.

Iuxta prophetiam. Predixerant enim quia si edificando templo insisteret mor donante domino et opus ipsius completum et uobis omnibus ab adarent.

Beda. Nemo quod aggens dicit sub dario rege facta esse templi fundamenta estimet contrarium huic historie in qua scriptum est. Secundo anno cyri regis fundatum esse a cementarijs templum multum laudante deum et cogredite populo.

Et artaxerse. Querit quomodo iubeat artaxerse dicat domum constructam cum statim subiungitur eam regnate ad huc dario fuisse completam et dicitur facta nisi forte credendum est etiam artaxerse misso auro et argento iussisse ubi si quid mihi edificatio ornatum templi uel uel completum proficeret. Nam edicta illius preter scriptum est quod rex cum principibus consiliarijs suis plurimum auri et argenti et uisum.

Mensis adar. Beda. Cuius tertia foru miserit ad templum.

die domus completa est. ipse est martius que scriptura duodecimum iuxta cursum lunę solet appellare. Nec vacat a misterio q̄ domus domini que septimo mense in edificio altaris cepta est. duodecimo mense est perfecta. Cepta est enim in inicio mensis septimi. quia omne bonum quod facimus preueniente gratia sp̄s sancti incipimus. et eadem comitante perficimus. Completa est antez duodecimo mense ob significantiā perfectōnis que h̄ numero continetur. maxime propter summam apostolorū in quorum fide et doctrina perficitur ecclesia. Itē duo denarius perfectōnez fidei et operatōnis significat. q̄ siue tria p̄ quattuor siue multiplices. xij. consummabit. Tria autem ad fides propter confessionem sanctę trinitatis referuntur. quattuor ad opus bonū propter quattuor principales virtutes. prudentiā. fortitudinem. temperantiam. et iusticiam. de quibus dicit. **So-**

brietatem em̄ et prudentiā docet. et iusticiam et virtutem quibus vtilius nihil est in vita hominis. Recte ergo dom̄ domini septimo mense ichoa ta. duodecimo perfecta est et dedicata. quia mens electorum gratia sp̄s ritus sancti illustratur. vt ad perfectōnem bone operatōis perueniat cum fide sanctę trinitatis. sicq̄ letabunda dedicatōnem retributōis expectat. Et quoniam hęc retributō futurę solennitatis in tempore vniuersalis resurrectionis et in visione trinitatis perficitur. recte domus domini non solum duodecimo mense. tertia eius die completa memoratur. quia enīz dominus die tertia resurrexit. resurrectō nostra potest triduo numero signari. de qua dicitur. In die tertia suscitabit nos. Cepta est autē edificatō templi anno primo cyri regis. et consummata sexto āno darij. qui sunt anni fm̄ tronicam. xl. v. Cirus em̄ regnavit annis. xxx. post quem cambyses filius eius. viij. qui in hoc volumine sicut iosephus autamat artaxerxes vocatur. post quem magi qui illū interfecerūt anno vno. post quos darij vsq̄ ad cōsummatōnem et dedicatōnem templi annis sex qui sunt anni q̄ dragintaquinę. Queritur autē quomō responderūt iudei quadraginta et sex annis edificatum est templum hoc. Sed si historiā iosephi legimus que post cōsummatōnem et dedicatōnem templi tres annos addit in quibus perybolus. i. circumposita templo munitōnē p̄structō. et quędā alia que remanserūt perfecta sunt. videbimus. quia recte in edificatōne tēpli. xlvj. annorum potuerit summa p̄putari. in quibus eminentiora cūcta fuerit completa.

Beda. Templū vero quāq̄ electam animā significat propter inhabitantem in se sp̄m xp̄i. et ecclesiam totam. id est congregatōnem omnium electorū angolorū et hominū. etiam ipsum corpus xp̄i de virgine natū xp̄i mit sine peccato in mundo p̄uersatū. morte solutū. et die tertia suscitatur. cui specialiter aptatur q̄. xlvj. annis edificatum dicitur. Aiunt enim phisici q̄ hoc dierum numero corpus humanū in vtero a tempe ceptōis vsq̄ ad p̄fecta m̄broz p̄ linimenta crescat. Et decebat vt dō q̄ corpus domini significabat. eo annorū numero in hierusalem conderetur. quo domini corp̄ in vtero virginis erat creandum. Virgo em̄ hierusalem. i. ciuitas regis magni et visio illi pacis notatur. de qua dicitur. Ipse ē pax nostra qui fecit vtraq̄ vnū. Sicut etiā illud. Hostiū autē lateris mediij i parte erat dom̄ dñi dextre. et per codeā ascendebatur in superius cenaculum. et a superiore in tercium. specialiter corpus christi figurauit. de quo dicitur. Vnus militū lancea latus eius aperuit. Hostiū em̄ lateris mediij in parte erat domus dextre. id est ab orientali angulo lateris meridiana incipiens. et per interiora eiusdem lateris occulto itinere paulatim ad altiora cenaculorū perducens. quia christus ianuā nobis salutis i dextro latere suo voluit aperiri. per cuius sacrata abluti et sanctificati introeam⁹ altiorum aulā regni celestis. Ascendimus em̄ per hostiū mediij lateris in superius cenaculū. quādo per aquam baptismi et poculū dñici calicis consecrati. ab hac terrestri consecratione ad celestium animarū vitā peruenim⁹. A superiore quoq̄ in terciū penetram⁹. cū b̄itudines aiāz etiā corpū imortalitū p̄ceptōne cumulamus.

Fecerūt autē. Merito gaudent filij transmigratōnis qui captiuitate euaserunt. et domū dei edificare meruerunt. et quasi deuoti deo famuli in dedicatōne domus eius hostias offerunt. et quasi fraternitatis ama-

Fecerunt autem filij israel sacerdotes et leuitę et reliqui filioz trāsmigratōnis dedicatōnem domus dei in gaudio. et obtulerunt in dedicatōne domus dei vitulos centum. arietes ducentos. agnos quatuorcentos. hircos caprarū pro

tores pro peccato totius israel vbicūq̄ essent rogantes eis deū fieri propiciū. et eos vel inter hostes custodire. vel ad patriāz renouare. Recte autē dedicatur templū a sacerdotibus et leuitis et reliquis filioz trāsmigratōnis in gaudio. quia correptis peccatoribus fit gaudium in celo coram angelis dei et magistris qui pro eorum salute laborauerūt. et omnibus qui cōfusione peccatorū ad virtutum arcē terram. s. promissionis mente et opere transmigrarunt. Sacerdotes ergo et leuitę et ois popul⁹ i dedicatōne re-

peccato toti⁹ israel duodeci iuxta numerum tribuuz israel. Et statuerunt sacerdotes in ordinibus suis. et leuitas in vicibus suis super opera dei in hierusalem: sicut scriptum est in libro moysi. Fecerunt autem filij trāsmigratōis pascha.

serūt. seruetiora nouicioz studia emulantur.

Hircos ca. Hirci in hac vita offeruntur pro peccato. cum electi deo supplicant vt liberentur a peccatis. offeruntur in futura: cum grās agunt qui liberati sunt. iōq̄ misericordias domini ieternū cātābūt. q̄ sp̄s mīseros le fuisse. et dono eius liberatos esse mēorābūt.

Pro peccato. Pro peccato etiam totius israel offerunt. q̄ oportet sic eos qui nobiscum sunt bonis fauere. sic illoz bona imitando nostra facere. vt etiam pro statu totius ecclesię dñm deprecemur. Vnde in oratōne dominica nemo sibi specialiter aliquid petit. sed om̄ibz qui eundem patrem habent in celis. Item edificatio templo. dedicatō sequitur. cum cōpleta in fine seculi summa electorum peruenit ad gratiam celestium premiorū in qua hostię offeruntur. de quibus eadem domus. i. ecclesia post captiuitatem mortalis erum̄q̄ redificata per gloriā immortalitatis dicit. Diripi sū domine vincula mea ti. sa. h. l. Et quia offeruntur non solum pro vobis virtutū. sed et pro mundanis fordidibus vitiorū bene post vitulos arietes et agnos. hirci pro peccato totius israel offeruntur. gratia em̄ de q̄ virtutum b̄ificia confert. etiā scelera aufert. nec i domo dei h̄z pelag⁹ locū q̄ se suosq̄ persuadebat libertate arbitrij vel liberari a malis vel confirmari posse in bonis.

Et statuerūt. Ordo posebat. vt domo dei edificata mox sacerdotes et leuitę qui in ea ministrarent ordinarentur. quod obseruandū est his qui magnifice monasteria cōstruunt. vt i his doctores instituant qui ad opera dei populū hortent. n̄ ibi suis voluptatibz fiant.

Sacerdotes. Beda. Vt dicit sacerdotes in ordinibz suis. et leuitas i vicibz suis p̄stitutos. vices ebdomadarū significat i quibz ois cetus vtri vsq̄ grad⁹ p̄. xxiij. partes erat distribut⁹. ita vt vnusquisq̄ ordo vice sue ebdomadis p̄ octonos dies. s. a sabbato vsq̄ ad sabbatū i tēplo misstraret. et p̄. xxiij. ebdomadas a tēpli liber officijs curā proprie rei ageret. vt verba dierū narrāt. Nam et in circūitu interioris sacrarij iā fecerāt porticus templi i quarū ianuis p̄ vices obseruabāt leuitę sicut ibi dicitur. Vt vero ait. sicut scriptū ē i libro moysi. nō ad vices leuitarū sed ad opera dei pertinet. Moyses em̄ scripsit. quid sacerdotes. quid leuitę i domo dei operarentur. Vices vero leuitarū et ordines sacerdotū p̄ sortes. xxiij. nō moyses sed david rex cū p̄phetis sacerdotibus et leuitis sui tēporis descripsit. Et nunc quoq̄ edificata et dedicata ecclesia per regeneratōnem nouorū in fide populorū. statui. decet sacerdotes et leuitas i ordinibus suis et vicibus suis qui sunt super opa dei. vt nō soluz sacramētis fidei inniteat populi. s. creplis et eruditōe p̄cedētū iustorū ad agenda que dei sunt accingantur. et h̄ nō p̄ caput humani ingenij. s. sicut scriptū ē i libro moysi. cui consonat illud enāgelij. Euntes docete om̄es g. bap. e. r̄. docetes eos seruire omnia mandata dei. Non enim auditores nostra proptia: sed ea q̄ legis et euangelij sunt mādata docere debem⁹. si ad p̄mia dñi vna curā eis puenire curam⁹.

Fecerūt autē pascha. Ideo specialiter edificata et dedicata domo dñi celebratio pasche memoratur. cum nullū dubium esset tam religiosol pascha suo tempore celebrare. vt iustice insinaretur hanc esse summam perfectōnis. cum preteritis omnibus mundi illecebris tota semper intentōe mētis alterius vite meditāmur ingressu. Pascha em̄ trāsitus interpretatur.

staurate domus gaudent. quia omnes ordines ecclesię reconciliant per penitentiā peccatoribus gaudent

Et obtulerūt. Offerunt in dedicatōne hostias. cum p̄ erātium conuersione deo gratias agunt. cū multū conspecta deuotiōe eorū. ad maiora se virtutū opera accingūt. ne sint legiores eis i operando. quibus innocentiores fuerūt minus peccando. Multū etiā qui in fide p̄-

quarta decima die
Purificati enim fu
tes et leuitę. quasi v
mundi ad imolanda
ueris filijs transmigr
tribus suis sacerdot
in hierusalem re. r̄.
Et comederūt hūc
sacerat de transmigr
qui se separauerat a
i fūne et gūst cel. qui Lab
tate et cultuū domini seruau
facere coelestibus
ne gentium terre vt
minum deum israel
lenitatem agnomum
bos in ientia. quonia
rat eos dominus. et pu

quia filij israel in eo per immolationem agni de egiptiaca seruitute ad libertatem transierunt. vel ipse agnus. i. christus pro nobis imolatus transiit et hoc mundo ad patrem. quod imitatur. cum ab infimis voluptatibus ad celestia quærenda transimus et vere perficimus. cum a carnis ergastulo soluti celeste regnum intramus.

Beda. Quare dicitur pascha post edificatam domum refertur. cum predictum sit quod a primo die aduentus eorum in hierusalem in cunctis solennitatibus domini legitimas hostias et holocausta offerrent. nisi ut innuatur quod edificatorem templi eadem qua inceptorunt. mentis deuotione compleuerunt. Ibi enim predictam est quia congregatus est populus quasi vir unus et surrexit iohannes et fratres eius. et edificauerunt altare ut immolarent in eo holocausta. et nunc dedicatio templo instante anno. et in eadem pietas religionis omnium mentibus in se memoratur cum dicitur purificatos fuisse sacerdotes et leuitas quasi unum omnes mundos ad immolandum pascha. Quæ enim in hac vita maior potest esse perfectio quam mundi multitudinis unitas. multa enim sacerdotum. multa leuitarum erant milia. et omnes purificati et mundi ad celebrandum pascha. corde uno et anima una. nec dispar in populo unitas: cum dicitur ad immolandum pascha uniuersis filiis transmigratorum et fratribus suis sacerdotibus et sibi. statimque infertur. Et comederunt filij israel. Omnes ergo imolati est pascha. omnes comederunt. non solum qui reuersi fuerant de captiuitate. sed et oes qui alicubi antea constituti sepauerunt. seculo tempore ad eos. Quod etiam de profectis intelligi potest. qui natura gentiles in ritum eorum uerli sunt circumcisio et hostijs purificati ut digni essent participare sacramenti salutaris. Quisq; alias (ni fallor) ex quo egressi de egipto tate deuotionis cum sacerdotibus et leuitis magistris. s. suis fuisse reperiuntur. sed hec deuotio castigatone diuina facta est. quia pro peccatis hostibus traditi. sed penitentia et confessione liberati sunt deo melius seruituri. videntur quoque illos qui templum corporis sui peccando prophanauerunt. et per hoc a dyabolo captiuati sunt. per penitentiam redisse quibus mansionem in se domino reparent. Notandum enim quod salomon prius templum maxima pace regni breui tempore et nullo contradicente perfecit. Destructum autem propter peccata filij transmigratorum magna compunctio cordis longo insistentes labori. et sepe ab inimicis retardati. tandem diuinitus adiuti restituerunt. Facile enim quemque conuersus dyabolo renuanciare. unum et verum deum consiteri et percipere sacramenta christi. hisq; iniciatum in remissione omnium peccatorum templum eius effici. et acceptam vitam innocentiam comitante eius gratia seruare. Sed multi laboris est si quis accepta fidei sacramenta peccando contemnit pristinam recipere dignitate. quia iterum baptisari non potest. sed longo penitentis labore peccatum abluendum est. cuius ablutio ipsa consuetudo vitiorum quasi inimica samitanorum turba repugnat. tanto ad superandum difficilius. quanto diutius terram cordis vitæ vacua possedit.

Et fecerunt so. Beda. Potest in hoc loco celebratio pasche ad resurrectionem referri ut edificatio templi presentem ecclesie statum significet. dedicatio vitam futuram que in animam cum de corpore exierint leticia agitatur. Immolatio pasche gloriam resurrectionis: cum electi immaculati carne agni non in sacramento credentes. sed in re ipsa et veritate reficiuntur. Unde hic in pascha omnes quasi unus affuisse perhibentur. quia tunc veraciter agnus dei qui tollit peccata mundi. unde Johannes. Sanguis huius filij dei emundat nos ab omni peccato. Tunc vera erit unitas cum

fuerit deus omnia in omnibus. et azimorum solennitas in leticia: cum nullo remanente fermento malicie et nequicie omnes in veritate et sinceritate cordis diuine visioni adhibebunt. non in septem diebus labetis seculi: sed in una die perbennis vite in atrijs domini que melior est super ratione tanti operis ponitur numerus: quod ille cui septiforme gratia spiritus qui operantes adiuuamur. et requiem aniarum aut resurrectionem corporum quas bene operantes speramus. denunciat.

Septē diebus

Quia per omne seculum tempus in sinceritate et veritate. immo in omnium bonorum virtutibus et holocaustis vita ducenda est. quia christus paschali tempore transitorie mortem gustauit. sed eterna resurrectionis virtute deuicit.

In leticia. zc.

Hec est enim maxima nunc in futuro iustorum leticia: perfectum esse opus iusticie vel de se conuersis etiam gentilibus qui olim resistebant ad adiuuandum eius status. id est. confirmandam christianæ religionis pacem per mundum.

C. VII.

Post hec. Beda.

Duculq; reditus populi de babilone in hierusalem. et relatio valorum. dedicatio templi. et celebratio solennitatum. et dedicatio canticorum domini que in terra aliena non poterant cantari sub zoroabel et iohanne describuntur: que omnia humane saluationis in christo continent formam. cum hi qui cum peccato originali mundum venerant sacramentis fidei purificati saluantur. vel qui peccando fides corrumpunt. penitendo resipiscunt. et utriusque per eundem saluatore verum regem et sacerdotem verum pascha celebrantes de mundo ad patrem dei mor te transeunt ad vitam. Sed quia templo incenso urbe subuersa. scripture quoque fuerunt peruste. et has miserante domino reparari oportebat: ut qui edificata erant restaurauerant haberent unde ipsi moniti intus discerent restitaurari. Hinc sequitur. Post hec.

regis assur ad eos ut manerent eorum adiuuaret in opere domus dei israel

C. VII.

Post hec autem

verba in regno artaxerxis regis persarum esdras filius saray. filij azarię: filij helchig. filij sellu. filij sadoch. filij achitob filij amarig filij azarię. filij maraiob. filij zaratę. filij ozi. filij bocci. filij abisug. filij phinees. filij eleazar. filij aarod sacerdotis ab inicio. Ipse esdras ascendit de babilone. et ipse scriba

lenitatum. et dedicatio canticorum domini que in terra aliena non poterant cantari sub zoroabel et iohanne describuntur: que omnia humane saluationis in christo continent formam. cum hi qui cum peccato originali mundum venerant sacramentis fidei purificati saluantur. vel qui peccando fides corrumpunt. penitendo resipiscunt. et utriusque per eundem saluatore verum regem et sacerdotem verum pascha celebrantes de mundo ad patrem dei mor te transeunt ad vitam. Sed quia templo incenso urbe subuersa. scripture quoque fuerunt peruste. et has miserante domino reparari oportebat: ut qui edificata erant restaurauerant haberent unde ipsi moniti intus discerent restitaurari. Hinc sequitur. Post hec.

Artaxerxis regis. Beda. Hunc artaxersem sub quo esdras de babilonia in ierosolimam ascendit. iosephus putat esse xerxes filium darij qui post illum regnavit. s. croniconum libri successorem eiusdem xerxis. Regnavit autem darius sub quo edificatum est templum annos. xxxvi. post que xerxes annos. xx. p. que archabannus menses septem. quos cronographi. p. anno posuere. p. hinc artaxerxes annos. xl.

Et ipse scriba velox. Beda. Scriba velox in lege moysi appellatur esdras. quia esdras legem moysi que consumpta erat refecit. et etiam ut communis maior fama est omnes sacre scripture serie quam ignis absumpti seriat prout videbat legentibus sufficere scripsit. et nonnulla ut referunt que oportuna putabat. adiecit. de quibus est et illud. Et non surrexit propheta in israel sicut moyses que nosset dominus facie ad faciem. Quæ verba dicere non potuit. nisi qui diu post moysen vixit. Et in libro samuelis olim in israel sic loquebatur unusquisque vadens consulere deum. Venite et eam ad videntem. Qui enim propheta hodie dicitur: olim vocabatur videns. Nonnulla autem integra volumina que quondam in populo israel habebantur intacta reliquit. ideo eorum nihil aliud quam nominis memoria habetur. ut est illud in libro numeroz. unde dicitur in libro belloz domini. et in iohanne. Nonne hoc scriptum est in libro iustorum. In regum quoque et paralipomenon voluit memorantur libri hystorici prophetarum achysilonitis. et semeie addo et nathan. Itaque quoque et hiesu filij anani. i. qui in brum regum israel scripsisse dicitur. et multa alia quorum nulla debent hodie posse reperiri vestigia. Ferunt quoque pro certo hebrei quod leuiores literas excogitavit sub nominibus earum quas ante habuerant: quibus

velocissime tantam librorum copia que consumpta erat reficeret. Ideo non solum scriba sed etiam velox nominatur. Priores autem littere remanserunt apud samaritanos quibus illos quinque libros moysi quos solos de scriptura sancta receperat scribere solebant.

Et ascenderunt. Beda. Notandum quod in capite huius libri scriptum est quod ad permissionem cyri ascenderunt de babilone zorobabel et iosue et de filiis iuda et beniamin cum sacerdotibus et leuitis omnes quorum suscitavit deus spiritus. Et quibus additus est quod essent de captivitate quam transtulit nabuchodonosor in babilonem. hic autem sub esdra duce: nulla iude et beniamin vel nabuchodonosor. sed tantum filiorum israel et sacerdotum et leuitarum: qui cum illo ascenderunt. mentio est. unde videtur quod illi iudei et beniamin fuerunt quos nabuchodonosor captivavit.

Hi autem de decem tribubus qui specialiter post divisionem israel vocabantur: quos assiriorum reges longe ante captivaverant. et ultra montes mediorum fecerunt habitare. Tunc ergo due tribus maxima ex parte redierunt et templum gravi labore restauraverunt. Decem autem tribus que minore religionis curam habuerunt. quia destructo chaldeorum imperio, libere sub regibus persarum vivebant cum templo edificatum. et compesam esse samaritanorum invidiam cogerent. tandem aliqui ex eis redierunt: plures ibi sedederunt. quibus perges usque hodie in eis primum dicitur et finire gentium perhibetur. Sicut autem zorobabel et hiesus christum significant qui captivitate humani generis sua gratia relaxat. et suam in nobis dominum sanctificando et possidendo edificat. Sic esdras sacerdos et velox scriba eundem qui non venit solvere legem sed adimplere figurat. qui id scriba legis vel scriba velox in lege moysi potuit vocari. quia ipse moysi legem per angelum dedit. ipse prophetas veritatem docuit. ipse electorum mentes ad intelligendam et faciendam patris voluntatem accendit. unde et hoc testamentum quod disponam domui israel post dies illos dicit dominus dando leges meas in mente eorum etc. Et lingua mea calamus scribe etc. Lingua enim prophetarum calamus erat velocis scribae. quia que dominus illum sine mora temporis intus docebat. hoc ipse per officium lingue foris temporaliter declarabat. Esdras quoque interpretatur adiutor. quia solus christus populum suum a tribulationibus liberat. et de confusione viciorum ad pacem virtutum proficientibus meritorum gradibus inducit. Unde auxilium meum a domino etc. Ad hoc sicut Esdras partem populi non minime de captivitate hierosolimam reduxit. et pecuniam ac vasa sancta in gloriam templi. et populum ab vxoribus alienigenis pontificali auctoritate purgavit. ita christus in carne apparens confusione mundi libera confusione viciorum intravit. ut nos secum rediens ab omni confusione liberatos ad tranquillitatem supernae pacis induceret. cuius pacis pignus in presenti accipimus. secundum illud. Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis. id est. temporalem vitam peregrinantibus relinquo: perpetuam ad celestem patriam pervenientibus. do.

Quia in p.m. Beda. Prima die mensis cepit ascendere de babilone. et quinto cum filiis transmigratorum. et primo die mensis pervenit in hierusalem. primordium enim mensis in quo luna novum a sole lumen mutua creditur. novum domini celestis inicius significat. et bene prima die mensis primi ascendit esdras de babilone cum eis quos a captivitate saluabat. quia principium sancte conuersationis in quo sathanae et regno eius abrenuntia

velox in lege moysi: quam dominus deus dedit israel. Et dedit ei rex secundum manum domini dei eius bonam super eum omnem petitionem eius. Et ascenderunt de filiis israel. et de filiis sacerdotum: et de filiis leuitarum: et de cantoribus: et de ianitoribus. et de itathymneis in hierusalem anno septimo artaxerxis regis. et venerunt in hierusalem mense quinto. ipse est annus septimus regis. Quia in primo die mensis primi: cepit ascendere de babilone: et in primo die mensis quinti venit in hierusalem iuxta manum dei sui bonam super se. Esdras au

tem paravit cor suum ut inuestigaret legem domini. et cerimonias eius in israel. Artaxerxes rex regum: esdras sacerdoti scribae legis dei caeli: doctissimo. salutem. A me decretum est ut cuiuscumque placuerit in regno meo de populo israel: et de sacerdotibus eius et de leuitis ire in hierusalem tecum vadat. A facie enim regis et

pena promissa veniamus. **Iuxta m.d.** Confirmatus. id est. gratia et protectio divina qua prospera recepta perficeret. Sic et christus: quia deus erat in christo mundum reconcilians sibi. manus quoque dei super eius humanitatem fuit. qua in passione exaltatus. et ad mania supernae civitatis ascendit. et fidelibus suis iter patefecit. **Esdras autem etc.** Magna virtus hominis parare cor suum ad obsequium divinae voluntatis. et dicere posse. Paratum cor meum deus: paratum cor meum etc. **Beda.** Christus quoque paravit cor suum ut inuestigaret legem domini. quia talem sibi hominem quem suscipere divinitus pauidit. qui non solum sine peccato. sed etiam plenus esset gratia et veritate qui nulla sibi repugnante lege peccati legem dei absque ulla mentis vel carnis contradictione servaret. unde in capite libri scriptum est de me etc. Item dominus inuestigavit legem dei quia abiectis pharisaeorum traditionibus scripturam sanctam mystice intelligere docuit. et decreta evangelii que attulit magis perfecta et deo accepta quae per moysen promiserat ostendit. unde Audistis quia dictum est antiquis. Diliges amicum tuum. et o. h. i. r. Ego autem vobis dico. Diligite inimicos vestros etc. **Artaxerxes rex.** Artaxerxes qui deuota mente templum et sacerdotes domini veneratur. eius famulatur: christianos principes. sicut et darius significat. Nec mirum si successores ceteri qui templum et civitatem fecerunt edificari qui servos eius ac legem dilexerunt atque inuerunt: christianos reges figurat. cum ipse dominus per prophetam cyrum significare filium suum dixit: et non noie illius honorificaverit. dices. Hec dicit dominus christo m. a. **A me decretum.** Quia ad regem penenerat fama divinae virtutis per quam ille incensam a chaldeis legem eisdem quibus prius prophetis sermonibus quibus alio litterarum caractere non auerit. **Ut cuiuscumque placuerit etc.** Omnibus licentiam eundi tribuit. nullus ire compellit. christiani principes nullum cogentes ne sit incerta voluntas fidei omnibus quibus placuerit in regno suo christum colere permittunt.

mus illustratione sit divinae pietatis in nobis. Prima quoque die mensis quinti pervenit in hierusalem. quia et hoc non nisi libertate arbitrii. sed in inspiratione supernae lucis fit. ut audito evangelio ecclesiae membris incorporeretur. pulcherrimae et salubris in ecclesia mos doctrina patrum inolevit. ut et bis qui cathesizantur quattuor evangeliorum sacramentum explanetur. et recitetur in extordio. Item prima die mensis quinti venit cum his qui liberati erant ab hostibus in hierusalem. quia dum completis quattuor evangeliorum preceptis ecclesiae regnum ingredimur. quasi novum mensis inicius celebramus. quod uox iam lucis gaudia in sole iustitiae certimul velut post quatuor menses lucide actus nis quos in via peregrinamus. quinti mensis perpetue remuneratio in luce patriae celestis agimus.

Beda. Primo mense cepit esdras ascendere de babilone. et v. cum filiis transmigratorum venit in hierusalem. quattuor enim menses iter de babilonia in hierusalem complet. quia per quatuor libros evangelii fides et sacramenta veritatis discimus. qui de captivitate diaboli domino duce crepti ad libertatem filiorum dei ascendimus. et in eisdem libris precepta continentur operum quorum quasi gressibus quotidianis ad su

tem paravit cor suum ut inuestigaret legem domini. et cerimonias eius in israel. **Artaxerxes rex regum: esdras sacerdoti scribae legis dei caeli: doctissimo. salutem. A me decretum est ut cuiuscumque placuerit in regno meo de populo israel: et de sacerdotibus eius et de leuitis ire in hierusalem tecum vadat. A facie enim regis et**

pena promissa veniamus. **Iuxta m.d.** Confirmatus. id est. gratia et protectio divina qua prospera recepta perficeret. Sic et christus: quia deus erat in christo mundum reconcilians sibi. manus quoque dei super eius humanitatem fuit. qua in passione exaltatus. et ad mania supernae civitatis ascendit. et fidelibus suis iter patefecit.

Esdras autem etc. Magna virtus hominis parare cor suum ad obsequium divinae voluntatis. et dicere posse. Paratum cor meum deus: paratum cor meum etc. **Beda.** Christus quoque paravit cor suum ut inuestigaret legem domini. quia talem sibi hominem quem suscipere divinitus pauidit. qui non solum sine peccato. sed etiam plenus esset gratia et veritate qui nulla sibi repugnante lege peccati legem dei absque ulla mentis vel carnis contradictione servaret. unde in capite libri scriptum est de me etc. Item dominus inuestigavit legem dei quia abiectis pharisaeorum traditionibus scripturam sanctam mystice intelligere docuit. et decreta evangelii que attulit magis perfecta et deo accepta quae per moysen promiserat ostendit. unde Audistis quia dictum est antiquis. Diliges amicum tuum. et o. h. i. r. Ego autem vobis dico. Diligite inimicos vestros etc. **Artaxerxes rex.** Artaxerxes qui deuota mente templum et sacerdotes domini veneratur. eius famulatur: christianos principes. sicut et darius significat. Nec mirum si successores ceteri qui templum et civitatem fecerunt edificari qui servos eius ac legem dilexerunt atque inuerunt: christianos reges figurat. cum ipse dominus per prophetam cyrum significare filium suum dixit: et non noie illius honorificaverit. dices. Hec dicit dominus christo m. a. **A me decretum.** Quia ad regem penenerat fama divinae virtutis per quam ille incensam a chaldeis legem eisdem quibus prius prophetis sermonibus quibus alio litterarum caractere non auerit. **Ut cuiuscumque placuerit etc.** Omnibus licentiam eundi tribuit. nullus ire compellit. christiani principes nullum cogentes ne sit incerta voluntas fidei omnibus quibus placuerit in regno suo christum colere permittunt.

pena promissa veniamus. **Iuxta m.d.** Confirmatus. id est. gratia et protectio divina qua prospera recepta perficeret. Sic et christus: quia deus erat in christo mundum reconcilians sibi. manus quoque dei super eius humanitatem fuit. qua in passione exaltatus. et ad mania supernae civitatis ascendit. et fidelibus suis iter patefecit. **Esdras autem etc.** Magna virtus hominis parare cor suum ad obsequium divinae voluntatis. et dicere posse. Paratum cor meum deus: paratum cor meum etc. **Beda.** Christus quoque paravit cor suum ut inuestigaret legem domini. quia talem sibi hominem quem suscipere divinitus pauidit. qui non solum sine peccato. sed etiam plenus esset gratia et veritate qui nulla sibi repugnante lege peccati legem dei absque ulla mentis vel carnis contradictione servaret. unde in capite libri scriptum est de me etc. Item dominus inuestigavit legem dei quia abiectis pharisaeorum traditionibus scripturam sanctam mystice intelligere docuit. et decreta evangelii que attulit magis perfecta et deo accepta quae per moysen promiserat ostendit. unde Audistis quia dictum est antiquis. Diliges amicum tuum. et o. h. i. r. Ego autem vobis dico. Diligite inimicos vestros etc. **Artaxerxes rex.** Artaxerxes qui deuota mente templum et sacerdotes domini veneratur. eius famulatur: christianos principes. sicut et darius significat. Nec mirum si successores ceteri qui templum et civitatem fecerunt edificari qui servos eius ac legem dilexerunt atque inuerunt: christianos reges figurat. cum ipse dominus per prophetam cyrum significare filium suum dixit: et non noie illius honorificaverit. dices. Hec dicit dominus christo m. a. **A me decretum.** Quia ad regem penenerat fama divinae virtutis per quam ille incensam a chaldeis legem eisdem quibus prius prophetis sermonibus quibus alio litterarum caractere non auerit. **Ut cuiuscumque placuerit etc.** Omnibus licentiam eundi tribuit. nullus ire compellit. christiani principes nullum cogentes ne sit incerta voluntas fidei omnibus quibus placuerit in regno suo christum colere permittunt.

Et septem consi. In libro hester legitur moris fuisse perfarum re- gibus vt in cunctis agendis vel discernendis. vij. consilio vterentur. sep- tem consiliarijs vtuntur fideles: cui in omnibus que faciunt precepta di- uine scripture sequuntur. d qua dicitur. Eloquia domini e. c. a. i. e. p. e. p. s. i. sancta illustratone septiformis spūs perfectū.

Missus es. Mittitur esdras a facie regis et septē consiliatorū eius vt visitet iudeam et hierusalē. et conuersi ad fidē principes seculi et scrip- turarum persuasione bus roborati xpm ad saluandam ecclesiam et congregandam de gentibus quotidiano auxilio qd esdrē nomī significat venire desi- derant dicentes. Do- mine deus virtutū cō- uertere re. de ce. 7 v. et v. vi. 7c.

Quē est in m. Mirum q inuenitur verbus in epistola ar- tarxes quo prophe- te solent vti: cui dicit leges dei esse in manu serui illius. Scripturē est enim. Factum est verbum in manu ag- gēi prophete. et dās fecit quod locutus est in manu serui sui be- lig. et testificatus ē do- min⁹ in israel et in iu- da per manū omniūz prophetarum. quia. i. prophetē non minus operando q loquen- do que dei sunt predi- cabant.

Christus legem in manu habuit: qz eam quondam per moyse prout voluit statuit. et nunc eandē per semet ipsum immutans ad perfectiora transiulit.

Et vt feras. Ro- tunda fides et sapien- tia regis et consiliato- rii eius qui dona sua magis per illuz qui le- gem dei in manu ha- bebat. id est opere cō- plebat offerenda esse. intellexerūt.

Cuius in b. Beda. Fideliter et docte cum in hierusalē habere taber- naculum dicit quem supra dixerat deum celi. tabernaculo em i itinere vti- mur. et deus celi tabernaculum habet in hierusalē. quia qui eternam se- dem in celis habet ipse cum peregrinantibus in hac ecclesia sanctis ad tē- pus morari dignatur. vnde. Ecce tabernaculū dei cūz hominibus. Et qz esdras nō solum predicatorū quorū vnus erat: sed etiam christi ad cuius membra pertinebat typum gesserit. quasi p illū dona offerimus: cum i om- nibus opitulatōe indigem⁹. vt bona que agimus deo patri accepta sint. Nemo enim inquit venit ad patrem nisi per me. et de illo paulus ait. Ipe est ppiciatio p peccatis nostris.

Et omne ar. et au. De hac pecūia fideles in ecclesia sua bona ope- ra clarere cupiunt: vt per hoc patrem cum sanctis habeant. et alij ipsorū exemplis proficiant. Nam quasi de argento et auro nostro sacrificia liba- mina et hostie ad offerendum domino comparantur: cum visa operū no- strorum claritate proximi conuertuntur ad officij pietatis. quo et ipsi be- ne uenendo domino consecrantur. Sunt autē quedā sauctorūz clarissime virtutes: que non omnibus in exempla operis possunt ostendi. sed tantum ad glorificandam dei gratiam recitari. vt est illud quod daniel et hierē-

septem consiliatorum eius missus es vt visites iudeam et hierusalē:

^{¶ Non solū in lingua. qz cepit hierus. fa. z do.} in lege dei tui que ē in manu tua:

z vt feras argentum et aurum qd- rer et consiliatores eius sponte ob- tulerunt deo israel: cuius in hieru- salem tabernaculum est. Et omne argentum et aurum quodcūqz in- ueneritis i vniuersa prouincia ba- bilonis: et populus offerre volue-

^{¶ Nota nonnullos sacerdotes in babilonia cū residu. s. populi remāsisse.} rit. et de sacerdotibus qui sponte obtulerint domui dei sui que est i-

hierusalē libere accipe. ^{¶ hanc de causa data ē pecunia} et studio-

se eme d hac pecunia vitulos. arie- ^{¶ que. i. de frugibus terre offerrebantur. vt pais z similia z spice} tes. agnos et sacrificia et libamia-

eorum. et offer ea super altare tem- pli dei vestri quod est in hierusalē

Sed et si quid tibi et fratribus tu- is placuerit de reliquo argento et auro vt faciatis iuxta voluntatem dei vestri facite. ^{¶ selectorum corda.} Vasa quoqz que dantur tibi in ministerium domus-

mias pueri propbetauerūt. quod iohannes nondum natus. quod corre- lius cum domo sua nōdū baptisatus spūs sanctū accepit. et innumera mira- cula instar argenti in domo dñi. Nec tm et hoc argento vel auro oblatō- nes que super altare ponuntur emi possunt. quia talia cūz audim⁹ mira- ri quidē velut diuina debet⁹. sed quasi possibilia imitari n̄ vale⁹.

Vasa quoqz. Verus esdras vasa misericordie que sibi traduntur ab hoibus in cōspectu patris in supnā hierusalē tradit. De qbus dicit

dei tui. trade in cōspectu dei i hieru- salem. Sed et cetera quib⁹ opus fuerit in domo dei tui quātumcūqz necesse est vt expendas: dabis de thesauro et fisco regi. Et a me- ego artaxerxes rex statui atqz de creui omnibus custodibus arcē publicē qui sunt trans flumen. vt quodcūqz petierit a vobis esdras sacerdos scriba legis dei celi abs- qz mora. detis vsqz ad argenti ta- lenta centū: et vsqz ad frumētū cho- ros centum. et vsqz ad vini bathos centum. et vsqz ad bathos olei cē- tum. sal vero absqz mensura. Om- ne quod ad ritum dei celi pertinz. tribuatur diligenter in domo dei celi: ne forte irascatur cōtra regnū regis et filiorum eius. Vobis quo- qz no: u3 facimus de vniu ersis sa- cerdotibus et leuitis cantoribus et ianitorib⁹ nathinneis et ministris domus dei huius vt vectigal et tri- butum et annonas non habeatis potestatem imponendi super eos.

Quo poterit quisqz intrare in domū forq et vasa eius diripere nisi prius alligauerit fortem. fortis em erat rex babilonis. i. dya- bolus. sed victus et li- gatus a domino ea q inuisite possidebat va- sa. i. electorum corda amittit: neqz auferenti et ad supernā ciuita- tēz cui⁹ erant propria reducenti contradice- re potuit.

Et a me. Princi- pes christiani subiecti suis impant. vt quid quid petierit xps pon- tifer noster absqz mo- ra tribuat nihil omni- no retractantes. dent aurum in confessione vere fidei. frumētum i ostensione bonę ope- rationis. vinū in seruo- re dilectionis. oleū i bi- laritate misericordie: et hęc omia sub cente- nario nūero sacerdo- ti magno et scribē le- gis dei celi dari iubē- tur. i. xpo qui ecclesia nob mādata a patre deferens ecclesia obe- dientibus i domo pa- tris p̄mia pmisit. Cen- tenarius em qui in cō- puro digitorū a leua trāsit in dextram: ea que in dextra indicis a. vita gēnāsit gau- dia designat. Talen- tūz autēz triplicis mē- surę traditur. minūm librarūz. i. medium li- brarūz. lxij. sūmū librarūz. c. xx. chor⁹. xxx. modij

ba h⁹ q et ephy decima ps chori i tres modij.

Sal vero. Beda. Sal sapientiā significat. et inde cōmuni locutō- ne hebetes insulsi vocantur. Sed interest cuiusmodi sit sal. nam et dñs per legem omni sacrificio sal offerri precepit. zin euangelio dicit. Habete sal in vobis. et pacē habete inter vos. Nec tm frustra dauid in valle salina- rum ydumeos percussisse legit. quia. i. sal celestis sapiē quo inicitantur ca- tholici in cūctis operum nostrorum sacrificijs offerre iubemur. Sali- nā vero vallium cum icolis suis patit dauid. qz i firmā et mundanā sapiē- tiam cū sectatoribus suis xps destruit. vñ bñ p̄cipitur sal absqz mēsurā tri- bni diligētē i domo dei celi. qz necesse est vt qdqd sapiē qz hz totū hoc i obsequiū dei exhibeat. Recolēdū xō qz superi⁹ dixerūt samaritani scribē- tes ad alterū artaxerxes. qz mēores sal qd i palatio p̄mederāt tollere non poterāt tēplū et ciuitatē dei cōtra vtilitatē ei⁹ edificari. h autē artaxerxes iūbz oib⁹ arcē publicē custodib⁹ vt iter cetera. sal i qntū op⁹ sit t̄buāt i do- mo di. ibi em p̄gnoscat qz hēnci ad ipugnādā ecclīaz fraudulēto hūane sa- piētię gustu aiant. h at qz p̄sū ad frō sapiētēz ipaz p̄ disciplīaz sc̄larī sapi- ētię adiunāt. dñ p̄ ea aduersarios expugnāt.

Vobis quoqz. hoc p̄uilegio ostenditur qz cetera plebs filiorūz

israel ad patriam peruenire tributa regis perdebant. quod discreta provisione rex fecisse cognoscitur. ut qui diuino seruitio superant: occupati a suo famulatu essent liberi. et qui terra nichil proprium possidebant: sed ex decimis populi vivebant: nemo ex eis tributum exigeret. His omnibus probatur non solum dilexisse: sed etiam optime didicisse que diuini seruitutis posceret cultus.

C Tu autem. Beda. Repetit rex quod supra dixerat et veritatem quam cognouit iterato sermone confirmat. **S**upra enim ait in manu esdra esse. quod lex dei sapientia est. vii. **D**e iusti meditabitur sapientiam et lingua eius loquitur. lex dei est. Et in stus in manu sua legem dei et sapientiam habet. dum in omnibus que agit et loquitur mentem se diuine voluntatis ostendit. **D**istice autem dominus non steret huius sapientiam in manu sua. ipse est enim dei spiritus et dei sapientia. **C**onstituit iudicem. id est iudicem ecclesiarum qui secundum voluntatem eius iudicet omnia. et in doctis per orbem fidei predicent. et omnes qui decreta contemnit legis illi vel precepta peccati sui punietur. **I**n his artaxerxes expressit quid futuri temporis christianis de uotionis haberet. quod ne erga fidem veritatem agerent reges.

Possimus esdras personam etiam ad quem libet doctorem ecclesie referre: quibus sepe reges et principes litteras pro statu fidelium miserunt.

Et ego confortatus. Sic quod ad alios congregandos idoneus per doctrinam suam efficitur debet per gratiam dei propter omnia que sanctum operum ipedunt. merito roboratur.

C. VIII.

Hi sunt. Diligenter principes qui secum de babilone ascenderunt enumerat et genera

et patenter exprimit artaxerxes quid reges temporibus christianis haberent de uotionis. quid uel gaudeat ueritatis omnibus agerent.

Tu autem esdra secundum sapientiam dei tui que est in manu tua: constitue iudices et presides ut iudicent omni populo qui est trans flumen: his uidelicet qui nouerunt legem dei tui: sed et imperitos docete libere. **E**t omnis qui non fecerit legem dei tui: et leges regis diligenter: iudicium erit de eo siue in mortem siue in exilium siue in condemnationem substantie eius: vel certe in carcerem. **E**t dixit esdras scriba

Esdra accepit epistola in dei laudem prout in hoc dubitandum dicta regis sancta esse et misterica que propheta et diuinitus inspirata confirmat. a quo etiam domini dei glorificata manifestat.

Benedictus dominus deus patrum nostrorum qui dedit hoc in corde regis ut glorificaret dominum domini que est in hierusalem. et in me inclinauit misericordiam suam: coram rege et consiliariis eius. et uniuersis principibus regis potentibus. **E**t ego confortatus in manu domini dei mei qui erat in me congregaui de israel principes qui ascenderunt mecum.

C. VIII.

Hi sunt ergo principes familiarum

et genealogia eorum qui ascenderunt mecum in regno artaxerxis regis de babilone. **D**e filiis phinneas: gerson. **D**e filiis ythamar: daniel. **D**e filiis dauid: attus. **D**e filiis sechenie. et de filiis pharos: zacharias. et cum eo numerati sunt viri centum quinquaginta. **D**e filiis phetnoab elioenai filius zacharie. et cum eo ducenti viri. **D**e filiis sechanie filius ezechiel. et cum eo trecenti viri. **D**e filiis addan: nabeth filius ionathan. et cum eo qui quaginta viri. **D**e filiis helam. ysai

as filius athalie: et cum eo septuaginta viri. **D**e filiis saphatie. zebedia filius michael. et cum eo octoginta viri. **D**e filiis ioab. obedias filius iheibel. et cum eo ducenti decem et octo viri. **D**e filiis selomith. filius iosphie. et cum eo centum sexaginta viri. **D**e filiis bebai. zacharias filius bebai. et cum eo viginti octo viri. **D**e filiis ezeab. iohana filius ezeba. et cum eo centum decem viri. **D**e filiis adoniam qui erant nouissimi. et hec nomina eorum: helipheleth et heibel et samaias: et cum eis sexaginta viri. **D**e filiis begui: vthai et zachur: et cum eis septuaginta viri. **C**ongregauit autem eos ad flumen qui decurrit ad hana: et mansimus ibi tribus diebus. **D**uctiuique in populo et in sacerdotibus et filiis leui: et non inueni ibi. **I**taque misi helizer et ariel et semeam et helnathan et arib: et alterum helnathan et nathan et zachariam et mosollaz principes et ioarib et helnathan: sapientes: et misi eos ad beddo qui est primus in casphie loco. **E**t posui ore eorum uerba que loquerentur ad beddo et ad fratres eius nathaneos in loco casphie. ut adducerent nobis ministros domus dei nostri. **E**t adduxerunt nobis per manum dei nostri bonam super nos uirum doctissimum et filius mooli: filius leui: filius israel. et sarabiam et filios eius et fratres eius decem et octo et asabiam et cum eo ysaias de filiis merari fratresque eius et filios eius viginti. **E**t de nathynneis quos dedit dauid. et principes ad mini

logias eorum explicat. numerum quoque illorum adiungit. qui ad mille. cccc. et xl. puenit inueniens. quia nomina eorum de confusione mundi ascendunt in libro vite scripta sunt. sed doctores. id est principes familiarum populi dei quantum ad artem domino acquirunt tantum augmenta perpetue remunerationis accipiunt. unde sermo dicitur. **T**u enim decem minas acquisiuit. **R**espondeat tibi esto super. x. c. i. et eorum uita quos docuisti gloriosior eris in regno dei.

Congregauit autem. Beda. Nomen hoc loci non alibi me legisse memini. **C**um uero in sequentibus scriptum sit. et predicant ibi ieiunium iuxta flumen hana decima die mensis primi. uidetur quod et hana flumen sit et alter flumen iuxta eum decurrit. in quo confinio esdras exercitum congregauit. **I**osephus autem eustrate ponit. unde uidetur hana esse aliquis riuus eustrates.

Oportune antequam tantum iter inciperet copiam sibi ministrorum domus dei prouidit per quos hierosolimam ueniens que in templi usus necessaria sunt perficeret.

Et misi. Beda. **M**are caspium secundum horosium sub aquilonis plaga ab oceano oritur. cuius uicibus circa oceani litora loca deserta incultaque habentur. inde meridie uersus per longas angustias tenditur. donec per magna spatia dilatatum montis radicibus terminetur. habet ab oriente usque ad oceanum circa norum et scytharum gentes plurimas propter terrarum infusionem infecundas late obseruantes. **A**b occidente gentes habet multas sed generaliter regio plurima albania uel triosub mari et monte caspio amazonum nuncupat. **U**bi notandum

quod cum hystorici caspii scribant: esdras cassiam noiat. heb:ei em. p. litte-
ram non habentes pro ea in noibus grecis vel barbaris. s. vtuntur. vt fe-
trus sylvanus. In cassiaz ergo filij israel per captiuitatem assirioru vl' chal-
deorum peruenisse probantur: du illuc mittit esdras vt adducantur mi-
nistri domus domini. leuite. s. et nathynnei quos iosephus sacros seruos
nominat. Et notandū qd multū libera pace: quibus inter exteros viuebāt.
qui statim tantam exercitus copiam destinare valebāt. Nam ducentos
lxxij. viros electos in
illa expeditōne fuisse
catalogus eoru ostē-
dit: quibus adiunctis
esdras in exercitu suo
mille septingentorum
ppe virorum summa
habuisse reperitur.

Et predica. B.
Datur nobis exēplū
ieiunandi et orandi:
cum aliquid magnū
virtutis incipere volu-
mus. et quia nunquā
fallitur fida in domi-
ni spes. neq; fieri po-
test vt qd iustū a pio
auxiliatore per conti-
nentiam et orationem
cū fide querimus nō
impetremus. S; no-
tandum quia ieiunū
premittitur: et oratio
sequitur. **Primo em**
ait. et predicaui ibi iē
iunūz zc. deinde sub
iunxit. et peterem? viā
rectam nobis. et i con-
clusionē sententię. **Ieiunauimus**
autē et rogauimus deum nostz
pro hoc: et euenit nobis prospere
Et separaui de principibus sacer-
dotum duodecim. sarabiam z asa-
biam: et cum eis de fratribus eoz
decem. **Appendiq; eis argentum**
et aurū. et vasa consecrata domus
dei nostri: quę obtulerat rex z con-
siliatores eius et principes eius:
vniuersusq; israel eorum qui inuē-

steria leuitarum: nathinneos ducē-
tos viginti. **Omnes hi suis nomib⁹**
vocabantur. **Et predicaui ibi ieiunū**
nium iuxta fluum hana vt affli-
geremur coram domino deo no-
stro z peteremus ab eo viā rectā
nobis z filiis nostris vniuersiq;
substantię nostre. **Erubui em pete-**
re regem auxilium et equites qd de-
fenderēt nos ab inimico in viā. qā
dixeramus regi. **Manus dei no-**
stri est super omnes qui querunt
eum in bonitate: et imperium eius
et fortitudo ei⁹: z furor super oēs
qui dereliquit eū. **Ieiunauimus**
autē et rogauimus deum nostz
pro hoc: z euenit nobis prospere
Et separaui de principibus sacer-
dotum duodecim. sarabiam z asa-
biam: et cum eis de fratribus eoz
decem. **Appendiq; eis argentum**
et aurū. et vasa consecrata domus
dei nostri: quę obtulerat rex z con-
siliatores eius et principes eius:
vniuersusq; israel eorum qui inuē-

Appendi. Be-
da. Per argentum z
aurum vasa que d ba-
bilone hierosolimam
mittuntur aning signi-
ficantur. quę de cōsu-
tione mōdi ad dñm con-
uertuntur. vnde bene
sacerdotibus vasa commendat custos esdras: qui hierosolimā perferant
ea. quia per sacerdotes lauantur in baptismo z consecrantur dño. quicū-
q; ad consortium ecclēsię pertinere desiderāt: et per eos reconciliant pēi-
tendo qui ab ecclēsiā recesserant peccādo. et in seruitium dyaboli quasi in
captiuitatem babilonię regis in peccatis perseuerando deciderāt. Bene
autē duodecim sunt sacerdotes quibus hec cura cōmittitur ppter duode-
cim apostolos per quoru doctrinā ecclēsiā pñō fundata est: et per succes-
sores eorum vsq; ad finē edificāda est.

Obeda. Distat iter hec vasa que esdras cū sacerdotibus hierosolimā
offert: et ea que zoroabel et hielus obtulisse referuntur. quia illa de tem-
plo domini translata sunt in babilonem. et post relata in hierusalē. s. autē
in babilonia facta. sed deuotōnis gratia hierosolimā missa a rege vel pū-
cipibus persarum. vel etiā a populo israel qui in illis partibus morabat^r
Ulla ergo vasa significāt eos qui post acceptā notitiā z sacramēta fidei
post inchoata virtutū opera decepti a dyabolo rapiuntur in consiliōez
eoz. sed christi gratia reuocantur ad salutem. s. aut illos qui auz peccato
pñe transgressionis nati p lauac; regeneratōis sacerdotū ministerio ex-
piani. ecclēsię filijs aggregantur.

Vos sancti do. Sportet doctores ecclēsię nunquā obliuisci sancti
monie. quia a dño sunt consecrati per spm sanctū in die redemptōnis ad
quam suscipiendam etiam auditores instituant. vt qui iaz domino obla-
ti sunt per rudimenta fidei. etiam per eorum qui in fide pcecesserunt exem-
pla et monita magis confirmetur. et supernę ciuitatis introitu digni
efficiantur.

Vigilate. Vigilandum est sacerdotibus ne qua de sibi creditis ani-
mabus. id est. vasis
dñi peat. sed integro
numero ad sanctę vir-
tutis edificia perdu-
cantur.

Donec appen-
Eos. s. quos superna
dispositō vob pmissit
tales istruēdo z vocē-
do exhibeatis qui irre-
prehensibiles inueniā-
tur. et apti thesauro
aule celestis. i. sedibus
internę pacis et lucis.
et hoc non iudicio qd
rumlibet qui falli pos-
sunt. sed apostolorū
et eorum qui cum dño
sunt indicati. **Di em**
merito principes sacer-
dotum et leuitarum z
duces familiarū israel.
id est. virorum vel ani-
marum deuz videnti-
um intelligantur. De
quibus dicitur. Con-
stitues eos principes
super omnem terraz.
et alibi. **Robil i por-**
tis vir eius zc.

Promouimus
B. Dia sunt plēa mi-
stris. **Supra em legi-**
tur q prima die men-
sis ceperunt ascende-
re de babilone. nunc
dicitur q decimā die
eiusdem mensis. pmo-
uerunt a flumine ha-
na. **Primo ergo die**
mensis de portis ba-
bilonię exierunt. s. vl'
q; ad duodecimū diē
iuxta memoratum flu-
men expectabant. do-
nec leuite et nathya-
nei de cassia veniret.
et seipos ob pericula

Promouimus
B. Dia sunt plēa mi-
stris. **Supra em legi-**
tur q prima die men-
sis ceperunt ascende-
re de babilone. nunc
dicitur q decimā die
eiusdem mensis. pmo-
uerunt a flumine ha-
na. **Primo ergo die**
mensis de portis ba-
bilonię exierunt. s. vl'
q; ad duodecimū diē
iuxta memoratum flu-
men expectabant. do-
nec leuite et nathya-
nei de cassia veniret.
et seipos ob pericula

longi itineris diutius ieiunando et orando dño pmedarēt. **Et nos ergo**
cum nouos ecclēsię populos dyabolo renunciare z verū deum credere et
confiteri docemus. quasi primi mensis inicio de babilone cū pecunia dño
consecranda egredimur. quia principium eis nouę conuersionis tradimus
quos creptos dyabolo ad celeste regnū ducimus. vnde idem mēsis nouo-
rum vel nouarū frugū dicitur. **In ipso em. p eadem significatōe nouę con-**
uersatōnis patres de egipto sunt educi. **Cum autē nouę vite auditorib;**
symbolum fidei tradimus. quod per duodecim apostolos ordinatū est.
et totidem sententijs pprehensum: quasi duodecim diebus in prima man-
sione cōstitim⁹. z sic ceptū ad terrā. pmissionis iter aggredimur. qz p accep-
tam fidei noticiā virtutū eis viā qua ad vitā perueniat ingrediendam ēē
monstramus: quib; dieb; esdras cū filiis trāsmigratōnis ieiunūz et oratō-
nib; z pgregatōi leuitaz z nathinneoz deditus erat. qz cū nouos fidei po-
pulos acquirimus: maxie studendū ē virtutibus. quib; nos dño familiari-
us pmedem⁹. et eis quos erudim⁹ exēplū boni operis pbeam⁹. fratru quo-
q; cohortē religiosaz nob i auxiliū vocā⁹. q adiuti aias fidelū ad societa-
tē electoz. z arcē vite pfectōis qsi vasa sancta ad tēplū dñi efficiat⁹ trans-
feramus.

Et mansimus. Tres dies manetur i herusalem qui
b. z

sunt tres virtutes. fides. spes. et caritas. has oportet doctores primo in se ostendere. et sic eos quos docuerint. et eisdem virtutibus instituerint. precedentibus in xpo patribus. pbandos offerre. **C**um em ecclia eos quos cathesizamus in fide et actone probos inuenerit quasi q offerim? in templu per manu sacerdotu appendens puri metalli et perfecti poderis reperit. quod in hac ecclia p electos quotidie in credentiu vita examinanda agit et i supna hierusalē in eis qui intrare merentur pfecti? cōpletur. In hac em vita doctores q i mī duo manentes in hierusalē. quarto die argenti et aurū qd ob tulerant appendendū sacerdotibus offerūt: cum se fide fortes. spē sublimes. deuotōe feruentes. exhibent. et auditores p pfessione recte fidei: quasi argētū probatum clarescere: per puritatem sensus imolati. quasi purū aurum fulgescere p susceptionē spūaliū carismatū. q i vasa cōsecrata peminere dimōstrāt. In supna quoq patria cū pro fide spē et caritate. p etias pro illis quos docuerunt gratiam remunerationis accipiunt. q i p gaudium triuanae mansiois in hierusalem ob donaria et vasa preciosa que obtulerunt. ampli? honorantur.

Descriptūq est Beda. Hoc fit cū doctores studiose vitam examinant subditoz quantū. s. singuli ad fidem vel operatōne profecerunt. vt iuxta modū suę capacitatis ordinent eos per competentes gradus i domo domini. **S**i autēz ppositus per ignauam torpet. vitamq subditoz aut ignorat. aut nosse dissimulat. internus arbiter qui nuncq credentium: pondusq singulorū in trutina sui examinis cōseruat. reddet vnicuiq fm opera sua. **P**ōt etiam dici. quia peruenitibus p̄latis ad supnā hierlem: describatur cū eis quos instruxerant: illo tempe omne opus bone actōis in libro vitę. et digna in cęlis donetur retributione.

Sed et qui ue. Beda. Magna deuotio et religio ostendit. cum peruenieret ad templū p oim holocausta offerūt. n̄ tm̄ pro seipsis: sed etiā. p omni israel. i. pro eis qui iā domū reuersi fuerant. et pro eis qui adhuc exulabantur. **M**istice autē illi veraciter et perfecte captiuitatē dyaboli: qua peccādo tenebantur. penitendo euaserunt. qui se fixa intentōne diuino seruitio subdunt. qui toros se ab infimis abstractos: flama cęlestis desiderij accendunt. **H**oc est em̄ holocausta. i. tota incensa sacrificia dño offerre nichil nisi ei? volūtate i oibz cogitare l facere.

Obtulerunt. Qd tm̄ pro se. Perfectę mētis indicium ē cū quis pro oī isrl̄ imolat. i. p generali fidelīū sospitate quasi vnitatis et fraternitatis memor: superne pietati supplicās.

Et eleuauerūt. Augustinus ornando varijs donarijs que rex et cōsiliarij et principes ei? miserant. ministros quoq et sacerdotes illius ab oībus angustijs liberando. **M**istice populus et templum dei vnam et eandē ecclēsię figuram tenent. quam lenat esdras et filij transmigratōis ablati de babilone sacris vasis. cū p̄dicatores aggregantes ei iuuante domino nouos credentium populos honorabilem eam omnibus et terribilē exhibent. **I**dem cum eos quos exemplis in bona conuersatōne instituere l ver

ibi tribus diebus. **D**ie autēz quarta appensum est argentū et aurū et vasa in domo dei nostri per manum reuerti filij vzię sacerdotis: et cum eo eleazar filius phinees: cumq; eis iozaded filius iosue et noadaia fili? bennoi leuitę: iuxta numerum et pondus omnium. **D**escriptū est omne pondus in tempore illo. **S**ed et qui venerant de captiuitate filij transmigratōis obtulerunt holocaustomata deo israel: vitulos duodecim pro omni populo israel: arietes nonaginta sex. agnos septuaginta septem. bircos pro peccato duodecim omnia in holocaustis domino. **D**ederūt autem edicta regis satrapis q erāt de cōspectu regis et ducibus tras flumen. et eleuauerunt populum

† s honorificauerūt auctoritate regis qua esdras sublimatus est.

bis vsq; ad cęlestium perceptōz premioz promouent vel p̄fitebūt. lenāt populum in domum dei. q; maguū et manētibz i supna patria. et peregrinātibz adhuc i terra electis gaudiū faciūt.

C. XI. Postq; zc. Beda. Hec autem transgressio i malachia propheta manifeste descripta. et prophetica auctoritate redarguta est. s. quia de ap̄tuitate reuersi taz principes et sacerdotes et leuitę q; reliquis popul? abierunt vxores israeliticas que paupertate et labore vig et sextus fragilitate

et domum dei.

Postquā autē hec p̄pleta sūt accesserūt ad me principes: dicētes. **N**on ē se paratus populus israel et sacerdotes et leuitę a populis terrarum. et de abominatiōibus eorum: chanangi videlicet et ethęi et pherezei et iebuzęi et ammonitarum et moabitaram et egiptiorum et ammorreorum. **R**ulerunt enim de filiabus eorum sibi et filijs suis vxores. et commiscuerunt i semen sanctū cū populis terrarum. **M**anus etiāz principum et magistratum fuit i transgressione hac prima. **C**umq; **A**udissem sermonem istum i scidi

† s hereses. philosophicas sectas. eorum sibi et filijs suis vxores. et commiscuerunt i semen sanctū cū populis terrarum.

† s catholice veritatis et pure actionis commiscuerunt i semen sanctū cū populis terrarum.

† s lugubri habitu dolorem cordis significās. vt scy velocus aios oim ad penitentia p̄uocarem

† s iugubri habitu dolorem cordis significās. vt scy velocus aios oim ad penitentia p̄uocarem

† s iugubri habitu dolorem cordis significās. vt scy velocus aios oim ad penitentia p̄uocarem

† s iugubri habitu dolorem cordis significās. vt scy velocus aios oim ad penitentia p̄uocarem

catholice veritatis et pure actōis errore cōtaminant. **P**eccata quoq omnia quibus ethnici polluantur. dñi xpiani non erubescunt imitari. quasi per vxores alienigenas degenerant a semine verbi dei quo fuerant generati. fm̄ illud. **V**oluntarie genuit nos verbo. n. r. et quasi prop̄anā de filiabus exterorum sobolem procreant. dñi illecebras errantiū secuti. p̄ueros ex eis actus ad cūctoꝝ noticiā p̄ferunt.

Nō ē se. **P**otandum est q abducto israel in captiuitatem. i. deez tribubus indifferenter p̄stino nomine. due tribus. i. iudas et beniamin appellantur isrl̄. **P**opulus ergo israel non hic ad distictōnem iude et beniamin. x. tribus dicantur. s. ad distictōnem populorū terrarū generaliter popul? dei intelligitur: qui dignitatem cęlestis nois terrenoꝝ societate polluit. **N**ō i malach. que esdrā purāt hebrei trasgressus ē iudas. et abominatio facta ē i hierusalē et i isrl̄ rē. vbi iudā dices manifeste primę transgressiois pplm̄ i b̄ pollutum significat. **V**ero addit. dispdat dñs ingrm̄ et discipulū rē. p̄cipēs et populū pollutos oñdit. et a p̄ortio scōꝝ eradicaōdos ēē nisi penituerint. **E**t q adingit offerētes mun? dño exercitūz. admonet eos in cassum domino offerre qui se non timēt dyabolo subdere.

Nō est separatus. **D**iranda fides principū et populū de captiuitate eruti qui semē sanctū. alias gētes vocāt populos terraz vt significēt se q̄ uis de terra creatos i cęlis habitare. dñi p̄ ceteris i deum celi credunt et cęlestia ab illo bñficia p̄lequi sperāt. vñd merito dolēt sanctificatōz suā ab ominatōibz gētiū ēē inquinatā. et qd grauius ē p̄cipēs qui corrigere debuerāt primos errasse fatentur.

Scidi pallū. **B**eda. **P**er vestimenta solent opera d. signari q̄

confectę infirmatę et deformatę erāt. et alie nigenas etate florentes vt pulchriores. vel potentum et diuina filias dixerūt. **Q**uod non de his qui tunc cum esdrā venerant. s. de illis intelligendū est qui cum 30: obabel ei b̄clū iam dudū de captiuitate ascēderāt. **N**on enim poterant q̄ cum esdrā venerant tam cito tanti ducis contemnere doctrinā. vt necdum quāz mē sibus in p̄ia demorati vxores suas reliquerūt et externas acceperint. de quorū numero intelliguntur fuisse p̄ncipes qui hoc faciū? ad esdrā referentes corrigere curarunt.

Potandum q̄ ea que principes peccauerunt. et plebez sibi cōmissam peccare fecerūt. p̄ncipes corrigere satagunt. sed quia per se nequeūt. referunt cām ad principem. i. archiepiscopum. cuius auctoritate expictur flagitiū. **M**istice autē vxores alienigene. heresē et superficialis philosophorum sectas significat. que cum i eccliam incaute admittuntur: semen sanctū

cauere debent. **P**eccata quoq omnia quibus ethnici polluantur. dñi xpiani non erubescunt imitari. quasi per vxores alienigenas degenerant a semine verbi dei quo fuerant generati. fm̄ illud. **V**oluntarie genuit nos verbo. n. r. et quasi prop̄anā de filiabus exterorum sobolem procreant. dñi illecebras errantiū secuti. p̄ueros ex eis actus ad cūctoꝝ noticiā p̄ferunt. **N**ō ē se. **P**otandum est q abducto israel in captiuitatem. i. deez tribubus indifferenter p̄stino nomine. due tribus. i. iudas et beniamin appellantur isrl̄. **P**opulus ergo israel non hic ad distictōnem iude et beniamin. x. tribus dicantur. s. ad distictōnem populorū terrarū generaliter popul? dei intelligitur: qui dignitatem cęlestis nois terrenoꝝ societate polluit. **N**ō i malach. que esdrā purāt hebrei trasgressus ē iudas. et abominatio facta ē i hierusalē et i isrl̄ rē. vbi iudā dices manifeste primę transgressiois pplm̄ i b̄ pollutum significat. **V**ero addit. dispdat dñs ingrm̄ et discipulū rē. p̄cipēs et populū pollutos oñdit. et a p̄ortio scōꝝ eradicaōdos ēē nisi penituerint. **E**t q adingit offerētes mun? dño exercitūz. admonet eos in cassum domino offerre qui se non timēt dyabolo subdere. **N**ō est separatus. **D**iranda fides principū et populū de captiuitate eruti qui semē sanctū. alias gētes vocāt populos terraz vt significēt se q̄ uis de terra creatos i cęlis habitare. dñi p̄ ceteris i deum celi credunt et cęlestia ab illo bñficia p̄lequi sperāt. vñd merito dolēt sanctificatōz suā ab ominatōibz gētiū ēē inquinatā. et qd grauius ē p̄cipēs qui corrigere debuerāt primos errasse fatentur. **Scidi pallū.** **B**eda. **P**er vestimenta solent opera d. signari q̄

induimur ad gloria: si
 munda. vel ignominia
 si imunda. p pilos ca
 pitis cogitatos que d
 occulta cordis radice
 velut de internis cere
 bri radicibus oriuntur: q
 si recte sunt debet co
 seruari. si aut reprobe
 abscidi. **U**n d samue
 le qui sanctus erat fu
 turus ait genitrix. **E**t
 nouacula non ascēdit
 super e. **E**t apostolus
 quit dominus. **C**apil
 lus de capite v. n. p. qz
 omnes sanctorū cogi
 tationes in eterna me
 moria sunt apud deū
Peccator vero vt mū
 dari possit ab iniqui
 tanbus suis. reprobos
 cogitationes. origines
 scz malorum operum
 abijciat necesse ē. **U**n
 de leprosus i leuitico
 recepta sanitate inter
 purificationes alias
 omīs pilos carnis suę
 radere precipitur. vt
 sic expiatus hostijs ca
 stra ingredi mereatur
 quia tūc demū a vici
 is perfecte mundam.
 cum etiam cogitatus
 notios expellim. **B**ar
 ba quoqz virilis sex
 et etatis index. virtu
 tem solet significare.
Scidit ergo pallium
 et tunicaz pontifex ut
 subditos minus per
 secta. opera habere si
 gnaz. z que a sua soli
 ditate per pēuiten
 tiam scindi. et in me
 liorem habitum neces
 se esset renouari. vellit
 capillos capitis. vt co
 gitationes prauas de
 corde extirpēt z nasci
 turis vitibus locum
 darent. **U**ellit z pilos
 barbe vt i ipsis quas
 habere viderēt. vir
 tutibus humiliarent.
 z parua ē aut nulla
 examiē gterni arbitrij
 memissent que vici
 is permitta essent **S**e
 dit merēs vt per lamē
 ta penitentie veniam
 promerendā esse doce
 ret.

Conuenerunt
 Nota qzū exempla
 doctoz inuāt. nihil sc
 bit esdras locut? ēē. s
 tū audito scelere lacri
 masse. z turbā ad se fi
 deliū n vociferādo: s
 lacrimādo traxisse.

S quibus opera significantur. **S** vel euulsi.
pallium meum z tunicam: et euul
si capillos capitis mei et barbe: z
sed i merens. Conuenerunt autēz
ad me omnes qui timebant ver
bum dei israel pro trasgressiōe eo
rum qui de captiuitate venerant:
Et ego sedebam tristis vsqz ad sa
crificium vespertinum. Et in sacri
ficio vespertino surrexi d afflictō
ne mea: et scisso pallio et tunica cur
uau i genua mea: et expandi man
meas ad dominum deum meum.
Et dixi. Deus meus confundor et
erubescō leuare faciem meam ad
te: quoniam iniquitates nostrę mlt
tiplicate sunt super caput nostruz
z delicta nostra creuerunt vsqz ad
cælum a diebus patrum nostrorū
Sed et nos ipsi peccauimus graui
ter vsqz ad diem hanc. et in iniquita
tibus nostris traditi sumus ipsi z
reges nostri: et sacerdotes nostri i
seruicium. s. tenebrarū harū s. spūale.
manum regum terrarum et in gla
riam. s. p. appaz. s. quia spūalis lupus rapit z disper
dit oves. diuz et captiuitatem z in irapinā
et in confusionem vultus: sicut et
die hac. Et nūc quasi ad paruz z
et ad momentum facta est depre
catio nostra apud dominum deuz
nostrum vt dimitterentur nobis
reliquię: et daret par illius in loco
sancto eius: z illuminaret oculos
nostros deus noster. z daret no
bis vitam modicā in seruitute no
stra: quia serui sumus: et in serui
tute nostra non dereliquit nos de
us noster: z inclinauit super nos
miserocordiam coram rege persā
rum: vt daret nobis vitam: z sub
limaret domum dei nostri. z extru

S letabitur deserta et inuis et exultabit sol
eret solitudines eius. z daret no
bis spem in iuda z hierusalem. Et
nunc quid dicemus domine deus
noster post hec. Quia dereliquim
mandata tua que pcepisti in ma
nu seruoꝝ tuozum prophetarū
dicens. Terra ad quam vos igre
dimini vt possideatis eam. terra i
munda est iuxta immundiciaz po
puloꝝ ceterarumqz terraz abo
minatōibus eozum qui repleue
ruut eam a ore vsqz ad os coinq
natōne sua. Nūc ergo filias vras
ne detis filijs eozum. z filias eoz
ne accipiant filijs vestris: et non
gratis pacē eoz z pspitatē eozū vt
qz ieternū vt cōfortemi z cōedatis
que bona sunt terrę: z heredes ha
beatis filios vestros vsqz in secu
lum. Et post omnia que venerunt
super nos in operibus nostris pes
simis. et in delicto nostro magno:
quia tu deus noster liberaisti nos
de iniquitate nostra: z dedisti no
bis salutem sicut est hodie. vt non
conuerteremur z irrita faceremus
mandata tua. neqz matrimonia iū
geremus cum populis abomina
tionum istaruz. Nunquid iratus
es nobis vsqz ad consummatōem
ne dimitteres nobis reliquias ad
salutez. Domine deus israel iust
es tu: quoniam derelicti sumus q
saluaremur sicut die hac. Ecce co
ra te sumus in delicto nostro. Nō
eniz stari potest corā te super hoc.

Sic ergo orā
 te esdra et imploran
 te deum et flente et iacente ante tē
 plum domini collectus est ad eu
 de israel cetuz grandissimus viro
 rum et mulierum pueroꝝqz. et

Conuenerunt. zc.
 Magna mutatio rerū
 p̄fidia p̄cipum mlti
 luxuriam secuti sunt
 magno p̄cipē merēte
 z qd pctōibz agēduz
 eēt inuēte. pueniūt ad
 eū oēs q timēt verbū
 dei q trasgresso res pu
 niēdos eē minatur.
Scisso pal. B.
 Typice q scisso indu
 mēto curuat genua z
 expandit manus ad
 deū. z fulis p̄cibus ac
 lacrimis plurimozum
 mentes ad penitētia z
 conuertit. xpm ondit
 q pro peccatis nostris
 an passionē. z in ipsa
 orauit. quibz extēsis
 in cruce maibus. adu
 mentū carnis suę vul
 neribus scindi z mor
 tificari voluit. vnde.
Dortuus est p̄t pec
 cata nostra. zc. **Q**d
 apte i tpe sacrificij ve
 spertini factū ē. **U**n
 dñs in fine seculi sacri
 ficiū suę carnis et san
 guinis obtulit patri
 z nobis i pane z vino
 offerre p̄cepit. **U**n
 ad finē veniēte sacri
 ficio legali. sua nos pas
 sione liberauit. z a po
 pulis terrarū sepans
 eclestes fecit. et sibi ca
 stos corde z corpe p̄p̄
 cepit adherere. **I**pa q
 qz eius oīo qua se iū
 stū populo peccatoꝝ
 sociat. dicē. **D**e me
 cō. zc. **H**umilitati re
 demptoris p̄gruit qui
 i similitudine carnis
 peccati. vt pctm tolle
 ret: apparuit. vñ. **D**e
 us m. d. m. q. n. de. l. s.
 f. m. **I**te. **D**eus tu scil
 in si. m. z d. m. a. t. non
 sunt ab. **Q**d qz deli
 cta i se vel insipietiam
 possit habere. qui fa
 ct? ē nobis sapientia
 a deo z iusticia et san
 ctificatō et redēptio.
 s. cām eoz qz saluare
 venerat in se suscipi
 ens etiā ea q illoz fra
 gilitati veraciter con
 ueniebāt misericordie
 in se trasferre dignat?
 est.

Curuau ge. zc.
 Parauit se per com
 pctōz cordis. et affe
 ctōz corpis. vt dign?
 efficeretur auditu sup
 ne pietatis. z in h ver
 ba oīois p̄cipit. **C**ur
 b 3

uat aut genua. expan-
dit manus. et fudit p-
ces in tpe sacrificij ve-
spertini. scias ee grati-
qd fit i spū huilitatis
z i anio p-rito qd qd
carnibz et sanguie pe-
cudā offertur.

Fleuit popu.
Qui. s. peccauerant
penitentiam agentes
vel qui in castitate p-
manserant de casu fra-
tum dolentes. Dul-
tum vero conturbati
ad p-ces z lamēta sui
pontificis ostendunt.
cum etiam mulieres z
pueri interfuisse nar-
rentur. Potest autem
ea discretōne factum
intelligi qd prius inno-
centes et recti ad eum
conflexerunt. cū ait.

Et contenerūt ad me
oēs qui timebant ver-
bus dei israel. **Rūc**
vero etiam ipsi qd pec-
cauerunt cum vxoribz
suis et liberis peniten-
tiam acturi puenērūt.

De filiis he. zc.
Hunc dicit iosephul
primum fuisse hieroso-
litarum qui vt p-
cipem decet maxima
autoritate mox inten-
tōnem esdræ iuuabat
populum secum pec-
casse confitendo: z pe-
nitentiā suadendo ab-
iectis vxoribus alieni
genis cum liberis suis

Et nūc si p. zc.
Quasi. si populū hu-
ius peccati perfecte pe-
nitet. primo conuersi
ad dominum correctō-
nem promittimus. et
veniam postulemus.
deinde ad nos reuersi
omne peccati radices
extirpemus z fructice
e cauis. s. vxoribus euz
omni sobole. hoc est
enim veraciter penitē-
tiaz agere: toto corde
et intus ad dñm con-
uerti. et omne forj peccandi materiaz ab ipsa origine rescari.

Surge. Decen ē docet qño sit apd maiores consilio agendum. vt. s.
qu isqz pro suo sensu qd optimū intellexerit vel intellexisse sibi videbitur
dicat. et tñ ei qui p-cessit locuz discernendi relinquat. paratus obtempa-
re omnibus: que ille fm voluntatem z legē dei agenda decreuerit.

Situ beliasib. Qui tunc summus sacerdos erat: p- biesum filiū io-
sedech ioachim filius eius. et post eum beliasib filius eius summo sacerdo-
tio functus est.

Panē nō co. Beda. Exemplū hic habent sacerdotes non solū stē-
di et orandi. sed etiam ieiunandi pro his qui peccauerunt. Beati em̄ qui
propria peccata lugēt. quia accepta remissione consolantur. sed beatiorez
qui aliena desent vt ne panem quidem et aquam que abstinentiū refe-
ctio est contingere velit. neqz domū suam ingredi vel ascē dere i lectū stra-
ti sui. sed in atrijs domus domini orando pnoctāt. Ibi em̄ erat dom⁹ sa-
cerdotis quam vespera superueniente esdras perhibetur intrasse. **Nia**

fleuit populus fletu magno z mul-
to. **Et respondit sechenias filius ie-
hiel de filijs belam. z dixit esdræ.**
**Nos p-uaricati sumus in deū no-
struz: z durimus vxores alienige-
nas de populis terre. Et nunc si ē
penitentia in israel super hoc: per-
curiamus fēdus cum domino do-
nostro vt proūciamus vniuersal
vxores. z eos qui de his nati sūt:
iuxta voluntatem domini z eozuz
qui tenent p-ceptum domini dei
nostri. scdm legem fiat. Surge: tu-
um est discernere nosqz erimus te-
cum. cōfortare et fac. Surrexit er-
go esdras z adiurauit principes sa-
cerdotum et leuitarum et omnem
israel vt facerent scdm verbū hoc
**Et iurauerunt. Et surrexit esdras
ante domuz dei: z abiit ad cubicu-
lum iohannan filij eliasib. z ingres-
sus est illuc. Panes non comedit
z aquam non bibit. Lugebat em̄
transgressionem eozum qui vene-
rāt de captiuitate. Et missa ē vox i
iuda z in hierusalem omnibus fi-
lijz transmigratiōnis vt congrega-
rentur in hierusalem. z omnis qui
non venerit in tribus diebus iux-
ta p-silium principuz z seniorum:
auferetur vniuersa substantia ei?
z ipse abicietur d cētū transmigra-
tionis. Conuenerunt igitur omēs
viri iuda z beniamin in hierusalē****

tribus diebus. z ipse est mēsis no-
nus: vicesima die mensis: et sedit
omnis populus in platea domus
dei: trementes pro peccato z plu-
uijs. **Et surrexit esdras sacerdos.**
et dixit ad eos. **Vos transgressi e-
stis z duristis vxores alienigēas
vt adderetis super delictum israel
Et nunc date confessiōem domio
deo patrum vestroruz z facite pla-
citur eius. z separamini a popul-
terre z ab vxoribus alienigenis:
Et respondit vniuersa multitudo
dixitqz voce magna. **Iuxta verbū
tuum ad nos: sic fiat. Verumtamē
quia populus multus est z temp⁹
pluuiz: et non sustinemus stare fo-
ris. z opus non est diei vnius vel
duozum. vehementer quippe pec-
cauimus in sermone isto. constitu-
antur principes in vniuersa multi-
tudie: et omnes in ciuitatibus no-
stris qui duxerunt vxores alieni-
genas veniant in temporibus sta-
tutis: et cum his seiores p ciuitatē
in ciuitatem et iudices eius: dōc-
uertatur ira dei nostri a nobis su-
per peccato hoc. Igitur ionathan
filius asabel. z iaazia filius thecu-
steterunt super hoc. z mesollam et
sebechai leuites adiuerunt eos:
Feceruntqz sic filij transmigratio-
nis. **Et abierunt esdras sacerdos.
et viri principes familiarum i do-
mos patruz suozum et omnes per******

inundantia pluuiazum vel aceruis niuiū. vel ardore siccitatis. vel etiam
exicio hoim vel aialū desuper igravelescēte. z ipso indice etiā p apta iudicia
vim sue ire imitante. nihil d correctōe mox q placēt iudicē. plagamqz euz
dāt ipē dēte: requirit. h fastū seclī ptractāt q arte aduersa q exteriori prop-
ter peccata deseniūt aut enitēt. aut supēt.

Et sedit o. B. i. circa atriū sacerdotū q ipa dō vndiqz agebat hñs ar-
ca se ex oi pte p quadriū gdes atriozū aplissimas. i qbz etiā ppls qñ. pro plu-
uia opus erat stare poterat. z videre ea que in tēpli ianuis gerebāt l. circa
templum. habebant enim iteriores parietes iuxta terrā i columnis factos
exteriores solidos.

Et surrexit es. Beda. Hic locus respōdet ad hoc qd supra dictū est
Et surrexit esdras ante domū dei. et abiit ad cubiculū iohannan fi. et. zc.
Abi notanda deuotio pontificis q lugens orās et ieiunās. p. trāsgressiōe
populi in atrijs tēpli permansit. nec prius domuz suam intrare voluit.
qz accepto consensu populi toto penitentem corde et cōuersum ad dñm

vero editio pro cubi-
culo iohannan. pasto-
phoriam iohannan
bz quo nomine sepe
dicitur pontif. qua tē-
pli vndiqz circūdatur
i qua ministri et custo-
des tēpli manebant.
Lugent etiā nūci trāsgressiōe eozū q d cap-
tuitate venerant qui
dolēt eos qui a pecca-
tis penitendo erepti
sunt ad ea peccando
esse relapsos. et quasi
denno a diabolo cap-
tiuitos. De quozum
seductoribus quasi d
imundarum vxorum
parētibz ait petrus.
Supbia em̄ vaitates
loquētes pellicūt i de-
siderijs carnis luxuriz
eos qui paululū effugi-
unt. Et paulo p. Si
em̄ refugientes coinqz
natiōnes mundi in co-
gnitōe ihu xpi bil rur-
sus implicati supā t. fca
sunt eis posteriora de-
teriora priozū.

**Ipse ē m. Be-
da.** Qui ab hebreis
calieu: a romais voca-
tur december qui ē in
medio hiemis pluuia-
lis z tēpestuosus. Ū
notandū: cū in media
hyeme popul⁹ pue-
nit: timere a pctō et a
pluuiz mēozatur. Ū
em̄ pluuiaz ipso etiāz
tpe pluuiazū maiores
solito cernerēt. reuersi
ad consciām peccatis
suis hoc iputauerūt. z
irā celestē superuentu-
ram ex ipsa aeris per-
turbatiōne timuerunt.
iō nō i priuātis domi-
bus negocia sua agere
psumserunt. sed in
platea domus domi:
assumpto penitentiē z
huilitatē habitu cōse-
derunt. h propter eos
qui turbatis elemētis
et ventozum frigore l

Et
nomina sua. Et
mo mensis decim
Et consummati sa-
durerunt vxores
q ad diem prima
Et iun: nū sunt de
tum qui duxerunt
genas de filijs is-
et fratres eius. ma-
ianb et godolia. E
nas suas vt eijcer-
z pro delicto suo
bas offerrent. Et d
ānani z sebedia. Et
masia z belia z seme-
as. Et de filijs phe-
masia. b. masal. na-
beth z belesā. Et de
iolabeb z semei et c
libapharbaia. iud
cantoibus: eliasab.
bus sellum et robelem
israel de filijs phar-
esja et melbia z mia-
er melchia: banea. E
lam: mathania. zach-
el z abdi z rimoth et

vide eius deuotionis et reliqui principes videntur fuisse consortes. cu di-
cantur et ipsi finita synodo abiisse in domos patrum suorum. Si enim hoc no
significat scriptura quid opus fuit scribere q expleto colloquio esdras, et
principes familiarum in domos patrum suorum de septis tepli abierunt
eos enim hoc fecisse nemo est qui nesciat. quid opus fuit addere. et omnes per
noia sua. cum et hoc omnibus esset notissimum. nisi qz tales eos voluit intelli-
gi quoqz nomia et facta merito in meoria tenerentur ac posteris noscenda
traderentur.

Et sederunt

Beda. Nota nuncqz
ternarium ee mysticum
Supra dictum est q
tribus diebus oes co
ueniant in hierusalem
et nunc tribus mensibz
decimo. s. vnde dicitur
et duodecimo castigat
tur ab vxoribus alie
nigenis. Tres em sunt
virtutes sine quibus
nemo saluatur. fides
spes et caritas. Tercio
tempore seculi venies
xps in carne in mun
du. gratia nobis euag
gelij contulit. Primum
naqz tempus ante le
gem in patriarchis. se
cundum in prophetis
sub lege premitit. ter
cio ipse cum gratia ve
nit. et sua nos passioe
redimet. tertia die re
surrexit. Per cui gra
tiam. quia consortio
ecclie copulamur. et
a viciis illecebris et
purgamur. apte trans
migratois filij tribz
diebus castigandi ve
nerunt. et in tribus me
sibus castigatoe co
pleuerunt. Juxta litte
ram quoqz oportune
laborauerunt. vt an
te initium primi men
sis ipsi omnes pur
garetur. vt pascha et
mensis ipsum in quo
celebrandus erat. mun
de et sancte celebraret.
et annum munde et sa
cte inchoarent et con
summarer. Quod eti
am nos omnibus anis
in quadagesima pasche oportuit imitari. instante scz dominica resurre
ctioe. mndemus nos ab omni inquinamento carnis et spūs vt participes
resurrectiois esse valeamus.

Et inuenti sunt

Beda. Aptant hebrei huic loco illud zacharie prophe
te. Et ostendit mihi dñs biesum sacerdotem magnū stantem coram ange
lo domini. et sathan stabat a dextris eius vt aduersaretur ei. Et paulo p
Et biesus erat indutus vestibus sordidis. et stabat ante facies angeli. Et
respondit angelus et ait ad eos qui stabant coram se dicens. Auferite ve
stimenta sordida ab eo. Et dixit ad eum. Ecce abstuli iniquitatem tuaz.
et indui te mutatorijs. Et dixit. Ponite cydarium mundū sup caput eius.
Recte inquit stabat sathan a dextris eius vt aduersaretur. quia vera
erat accusatio. ipe em cū ceteris alienigenis duxit vxorem. Qu aut dicitur qz
biesus erat indutus vestibus sordidis. tripliciter interpretantur. vel ob co
iugium illicitū. vel ob peccata populi. vel ppter squalore captiuitatis. An
gelus autem. an cuius facies stabat biesus. pcepit ceteris angelis vt aufer
ret ab eo vestimenta sordida. Quo facto. ait idē angelus. Ecce abstuli a te
iniquitatem tuā. Hec sunt vestimenta sordida. et indui te mutatorijs. i. il
raditum coningem copulauit tibi. Qu aut sequitur. Ponite cydarium mun

nomina sua. Et sederunt i die pri
mo mensis decimi vt quererēt rē:
Et consummati sunt omnes viri q
durerunt vxores alienigenas vs
q ad diem primam mensis primi
Et inuenti sunt de filiis sacerdo
tum qui durerunt vxores alieni
genas. de filiis iosue filij iosedech
et fratres eius. maasia et eliezer et
iarib et godolia. Et dederunt ma
nus suas vt eijcerent vxores suas
et pro delicto suo arietem de ouibz
offerrent. Et de filiis emmer:
ānani et zebedia. Et de filiis serim
masia et helia et semeia. iehiel et ozi
as. Et de filiis phessur: elioenai:
maasia. hismael. nathanael: iosab
beth et helesa. Et de filiis leuitarū
iosabeth et semei et celaia: ipse ē ca
lithaphathaia. iuda et eliezer. Et de
cantoribus: eliasub. et de ianitori
bus sellum et thelem. et vri. Et ex
israel de filiis pharos: remeia et
ezia et melbia et miamim et eliezer
et melchia: banea. Et de filiis he
lam: mathania. zacharias et iehi
el et abdi et rimoth et helia. Et de fi

dam super caput eius: intelligi voluit sacerdotij dignitate. quia. s. ablatis
peccatoz sordibus mndū habuerit sacerdotiū. Sz intuentum qz nō scri
bit esdras biesum alienigenam duxisse vxorem: sed quosdam de filiis et
fratribus suis. zc.

Et fratres e. Beda. Cognati. s. non em frēs eius germani i carne ea
renus viuere et voluptati operā dare poterāt. cū centum et amplius anni
essent. transacti. ex quo cyrus regnare incipiēs biesum et zorobabel cū trās

lijz zethua: elioenai: eliasib. natha
nia et hierimuth et za. b. h. et aziza.
Et de filiis bebai: iohannan:
anania. zabbai. athalai. Et de filiis
beni: mosolla et melluch et adaia ia
sub et saal et ramoth. Et de filiis
pchemoab: edna et chalaal: banai
as et maasias: mathanias. besele
hel bennui et manasse. Et de filiis
erem: eliezer iesue: melchias. semei
as. symeon. beniamin. maloch. sa
marias. Et de filiis asom matha
nai. mathet: azabeth elpheleth ier
mai: manasses: semei. De filiis ba
ni: maaddi: amram: et huel: bane
as et badaias: cheliau: bānia: ma
rimuth et eliasib: mathanias ma
thanai et iazi et bani et beui. semei
et salmias et nathan et adaias: me
chne. dabai. syfai: sarai: ezrel et se
lemau et semeria sellum amaria io
seph. De filiis nebu: abibel mata
thias: zabeth: zabina: ieddu: et io
hel et banai. Des hi accepāt vxor
es alienigenas: et fuerūt ex eis mu
lieres q peperant filios.

Liber esdrę explici.

pletur. cum videmus animos fidelium multo periculosius nūc tēptari intri
secus a concupiscentia sua abstractos et illectos qz quondam temptaban
tur extrinsecus. cum imanis aduersarius contra eorum cōstantiaz ferro et
igne seniebat. Sz adert pietas dñi. que sicut aduersus apta furentiū cer
tamina virtute patietie tribuit. ita nobis contra subripitiū laqueos bla
dicarum cautels custodiā dabit. Deniqz et hoc agente industria pontifi
cis: qui timebant dñm cūcti compūcti sunt corde qui peccauerant. et eiece
runt vxores alienigenas. et sic expulsa turpitudine luxurie: rediit deo casti
monie. et incunite domini: eiecto rudere viciorum: respersi sunt flores et
ornamenta virtutum.

Si quis obijciat non esse scriptū qz filios adulteraz. sed ipsas tantum
eiecerunt. qzuis supra secbenia suggerere et dicere. Percutiā sedus cum
dño deo nro. et proijciā vnuerfas vxores et eos qui de eis nati sunt: cō
tinuo subditum sit. Surrexit ergo esdras et adiurauit populum. principel
sacerdotū et leuitarū et omnē israel vt facerēt scd3 verbū hoc. et intranerūt.
intelligat. quia si non proiecerūt filios. illa fuit causa qz eos docuerūt renū
ciare maternę infidelitati. et consecratos dño p circūcisionē et hostiaz salu
tarem fidei sue et castitati sociauerūt. Distice aut boua opera que ituit u
b 4

migratoe iuda et ben
iamin ad cōstruendā
domum dñi hierosoli
mā remisit.

Et dederunt

Beda. Primo vxor
es illicitas abijciunt.
et sic pro se arietē offe
runt. vt ablato secle
re: mundi accederent
ad altare. difficile em
est huius victimā do
ce acceptā qui nō pri
us reliquit culpā pro
qua offert. vñ. Quie
scite agere peruerse. d.
b. f. Et quia filij Isra
tes fuere summi sacer
dotis qui primi pecca
uerant. recte in corre
ctōnem sceleris arietē
de gregibus offerunt
vt significant. quia se
ipsos qui ductores po
puli: quasi oues gre
gis ee videbantur: a
pūstina vita mactare
et purgatos digna pē
nitentia deo per melio
rē vitaz offerre dispo
suerant.

Et dederunt ma

Beda. Nota qn

ta arte pugnadi dya
bolus fideles impugit
vt nullum eis tempus
securū relinquat. Ecce
em qui ab aduersanti
bus superari nō pote
rant: vincebāt hostes
publicos edificato tē
plo dñi et dedicato. s.
vicebātur amore mu
lium. ne tēpla cordi
um vel operū suozuz
deo digna seruaent.
Cuius rei tēporibus
manifeste figura com

temporalis comodi vel fauoris vel delectationis agimus. aut inter mala sunt reputanda. aut ab infima intentione secernenda. et p. celesti tm retributione faciend. Qui em ieiunat orat et elemosinas dat vt videatur 7 laudetur ab hominibus talis proles bone actonis quasi de immunda genitrice nascitur. et ideo inter eos qui de babilone hierosolimā ascenderūt p. tem habere non potest. Qui em in presenti mercedem recipit in futuro carebit. nisi auctor operis mentem ad meliora conuertens pro deo facere ceperit. qd. p. laude faciebat inani. et quasi sobolem indigne editas domino p. secrans hierosolimē auctem fecerit vt opus male inchoatum corrigens. dignū faciat perpetua mercede i. celestis.

Incipit liber Neemie.

Ergo oratoris domini. vel consolatoris a domino missi subaudi.

Verba neemie

mie filij belchie

Et factū ē in mē

^{qui interpretatur spes eius.} se casleu anno vicefimo. et ego erā in iustis castro. Et venit ad me anani vnus de fratribus meis ipse et viri ex iuda. et interrogauit eos 8 iudeis qui remanserant et supererat de captiuitate et de hierusalem. Et dixerunt michi. Qui remanserunt et derelicti sunt de captiuitate ibi

^{si videantur in pace esse.} i prouincia in afflictioe magna

^{si hostium. qui. factos munire debuerat.} sunt et in opprobrio. et i murus

^{si qui dignos debet introducere. indignos ab ecclesia arcere.} hierusalem dissipatus est. et i porte

^{si incendio viciorum.} eius combustę sunt igni. Cumq;

audissem verba huiuscemodi. sedē

et fleui et luxi diebus multis: 7 ie-

iuuabam et orabam ante faciem

dei cęli: et dixi. Quęro domine de

us cęli fortis magne atq; terribilis

qui custodis pacem et misericordiam

cum his qui te diligunt 7 custodia:

mandata tua: fiant aures

tue auscultantes: et oculi tui aper-

C. I.
Verba neemie.
Hec a. Neemias iter p. tatur cōsolator: domini: vel consolator: a domino. qui cū renouauerit muros hierusalem. 7 populum ab hostibus liberatum i diuine legis obseruātia sublimauerit. p. quia nomine et opere christum significat. q. ait. Ego rogabo p. rez et alium paraclitum d. v. De quo psalmista ait. Edificans hierusalem dominus rō. Significat etiam sanctos predicatores q. p. ministerio superna nobis consolatio p. tatur. vel dum post lapsum peccati spem venie et pollicitatōis p. nit. n. tibus pollicentur. quali diuina ab hostibus hierosolimorum mentia restaurant.

Verba nee. Be.
Hucusq; verba eide q. b. zorobabel et ihu scā d. scribit. de iude facta describit. h. manifeste christus significat. quia sacra scripturas renouauit. captiuos in hierusalem rediit. domum domini maioribus donis ditauit. 7 sublimauit. et duces ac p. s. des trans flumen eufrate qui legem dei noscent constituit. et filios transmigratōis ab vxoribus et ternis castigauit. Renouauit enim christus sacram scripturam. qui a quā scribē 7 pharisei per traditōnes fedauerant. vel iuxta litteram tantum intelligi docebant. ipse spiritali sensu plenam. ostendit. et nouum testamentum. in iusto spiritu per apostolos et apostolicos viros describit fecit. Eduxit populum de captiuitate babilonia 7 in hierusalē terram promissionis liberatum induxit. quia semel passus in cruce mundum sanguine redemit. 7 descendens ad inferos veros inde israelitas ad mentis superne ciuitatis duxit. 7 gaudia promissę hereditatis eis inclisit. 7 quotidie fideles a perturbatōne mundi congregans ad confortiū regnūq; perbene conuocat. Auxit ornatus templi auro et argento 7 valis preciosis que populus israel 7 principes persarum per eum miserant. qui a se credentes de viroq; populo in eccl. iam ducens claritate fidei et operis eorum hęc ornare 7 gloriificare non desistit. Constituit duces et principes omni popu-

lo trans flumen qui legem dei noscerent 7 docerent. quia in eccl. q. flu mine baptisimi abluta est. 7 flumē babilonium. i. perturbatōnem seculi fluctuantis fidei sinceritate transcendit apostolos euangelistas pastores posuit et rectores. Castigauit filios transmigratōis ab vxoribus alienigenis quia illos qui professione fidei mundo renunciant. illecebris mundi seruire prohibuit. Eiecit filios talium matrum de cętu transmigratōis ab vxoribus alienigenis. ne forte adulti perfidiam sequerentur earum. non fidem

ti vt audias oratōne serui tui quā ego oro coraz te hodie nocte 7 die pro filiis israel seruis tuis: et confiteor pro peccatis filiorum israel quibus peccauerunt tibi. Et ego 7 domus patris mei peccauimus: vanitate seducti sumus: et non custodiimus mandatum tuum 7 ceremonias 7 iudicia que p. ceperisti moysi famulo tuo. Memento verbi quod madaisti moysi seruo tuo dicens. Cum transgressi fueritis: ego disperdam vos in populos. 7 si reuertamini ad me et custodiatis p. cepta mea et faciatis ea. etiam si abducti fueritis ad extrema cęli inde congregabo vos et reducam in locum quem elegi vt habitaret nomen meum ibi. Et ipsi serui tui et populus tuus quos redemisti i fortitudine tua magna: et in manu tua valida. Obsecro domine sit auris tua attendens ad orationem serui tui. et ad oratōne seruorum tuorum qui volunt timere nomen tuum: et dirige seruum tuum hodie: 7 da ei misericordiam ante virum hunc. Ego enim eram pincer na regis.

patrum. Opera enim nostra etiam que hōibus bona videntur si carnalibus delectatōnibus permixta sunt. si originem de contagio humani fauoris sumplerint. reprobare docuit. nec conuenire illis qui mundum perfecte relinquunt. et tota mēte ad celestia trāseunt qui nō blandimentis tpalibus caruari sed aduersitatibus exerceri. 7 ad requiem septimā gaudēt p. pari.

In mense cas.
Mensis casleu ipse ē quem nos decembres vocamus aquid hebreos nonus. apud nos vltimus. Cuius nomē quod spes seius interpretatur bene congruit vobis ei. qui ad ruinas sanctę ciuitatis tendebat erigendas. Primum enim bonę actōis fundamentū ē spem habere de auxilio domini ad perfidendum quod cupim.

In hoc mense natus ē dominus. cuius nomē ante figurabatur q. in eo mense verus neemias dicitur desiderat. a d. edifica tōe 7 eccl. e. s. 7.

Erā in iustis.
Suis metropolis est persarum: sed tanta firmitate vt castrum cę videatur. et interpretatur equitatis vel reuertens. que fidelibus conuenienter aptatur. est maxime qui de captiuitate hierusalē curā gerunt. id ē. de salute eoz qui aliquādo p. i

fidas dyaboli de eccl. ia rapti penitentes venio p. grām dei sunt redacti tales enim sunt in reuertente castro. id est in robore mentis. reuocare ab ihmis ad d. i. d. i. p. n. e. 7 i. e. q. t. u. l. c. o. z. c. o. r. d. i. n. i. q. s. p. o. r. t. a. t. l. e. s. s. o. r. e. d. u. z.

Qui reman. B.
p. h. e. s. e. n. s. u. a. q. e. m. r. e. m. a. s. e. r. a. t. d. c. a. p. t. i. u. i. t. a. t. e. 7 i. n. p. a. c. e. v. i. a. r. i. v. i. d. e. b. a. t. a. i. c. o. e. i. s. e. x. i. n. t. e. r. e. g. e. p. l. a. z. q. b. o. p. a. u. l. o. a. n. e. l. d. r. a. c. ū. e. p. l. i. s. m. i. s. e. r. a. t. q. b. i. e. t. p. t. a. t. e. i. r. e. g. i. o. n. e. t. r. a. s. f. l. u. m. i. n. i. m. a. g. n. a. a. f. f. l. i. c. i. o. n. e. m. e. t. i. s. e. r. a. t. 7 o. p. p. r. o. b. r. i. o. h. o. s. t. i. u. q. a. d. h. u. c. s. a. c. t. e. c. i. u. i. t. a. t. i. s. m. u. r. u. e. r. a. t. d. i. s. s. i. p. a. t. u. s. T. u. c. a. u. t. m. e. r. i. t. o. i. g. e. d. e. l. i. a. a. f. f. i. g. u. r. a. t. u. r. 7 t. r. i. s. t. i. c. i. a. s. e. c. l. a. r. i. p. p. u. g. n. u. r. s. a. n. c. t. i. c. u. m. q. n. o. s. r. e. l. i. q. u. e. r. e. s. a. p. e. t. i. s. v. r. o. e. t. p. r. o. s. a. d. h. u. c. s. u. b. i. a. c. e. r. e. v. i. c. i. s. i. t. a. v. t. p. n. e. g. l. i. g. e. r. i. a. e. o. z. o. u. l. m. u. l. t. p. d. e. s. s. e. p. o. t. e. r. a. t. q. u. a. l. i. p. m. u. r. o. s. v. r. o. d. i. s. s. i. p. a. t. e. d. y. a. b. o. l. i. i. g. e. c. c. i. a. p. o. s. s. i. t. i. n. t. r. o. i. r. e. q. d. m. a. g. i. d. o. l. e. d. e. s. i. 7 i. p. i. q. a. l. i. s. d. o. t. i. n. a. 7 e. x. e. m. p. l. o. p. o. s. s. e. d. e. b. u. e. r. a. t. e. e. p. l. u. m. m. o. i. v. i. n. d. o. s. i. n. t. h. e. e. i. p. o. r. t. a. s. i. r. l. e. z. f. l. a. m. i. s. h. o. s. t. i. u. e. e. p. u. l. t. a. s. e. o. s. q. b. i. v. i. u. e. d. o. 7 d. o. c. e. d. o. d. i. g. n. o. i. g. e. c. c. i. a. z. e. l. e. o. z. i. n. t. r. o. d. u. c. e. i. d. i. g. n. o. s. a. r. c. e. d. i. b. u. e. r. a. t. 7

Fleui et luxi. Si vir scis auaricie luxurie celo 7 vicio 7 tēdo p. iure

